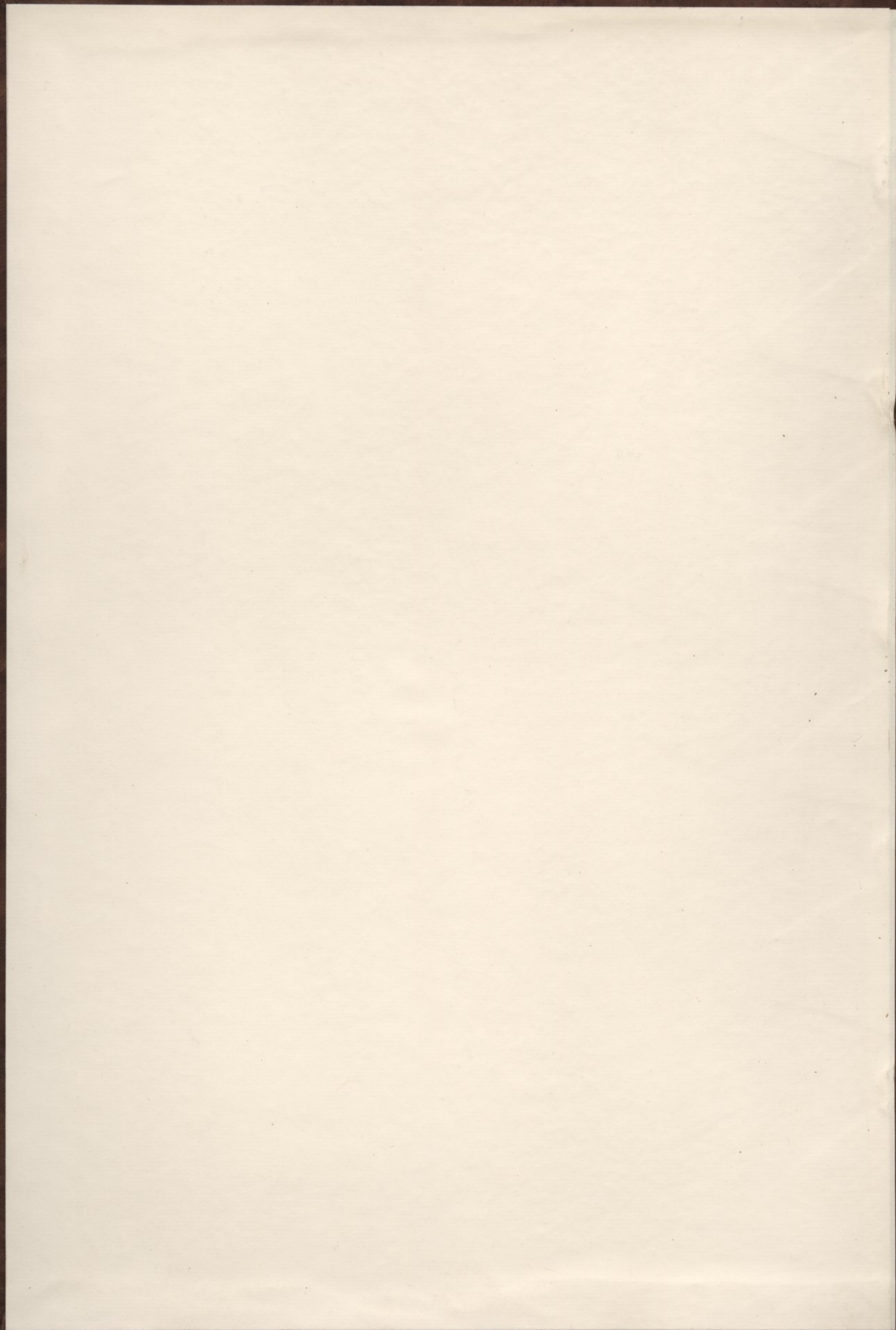
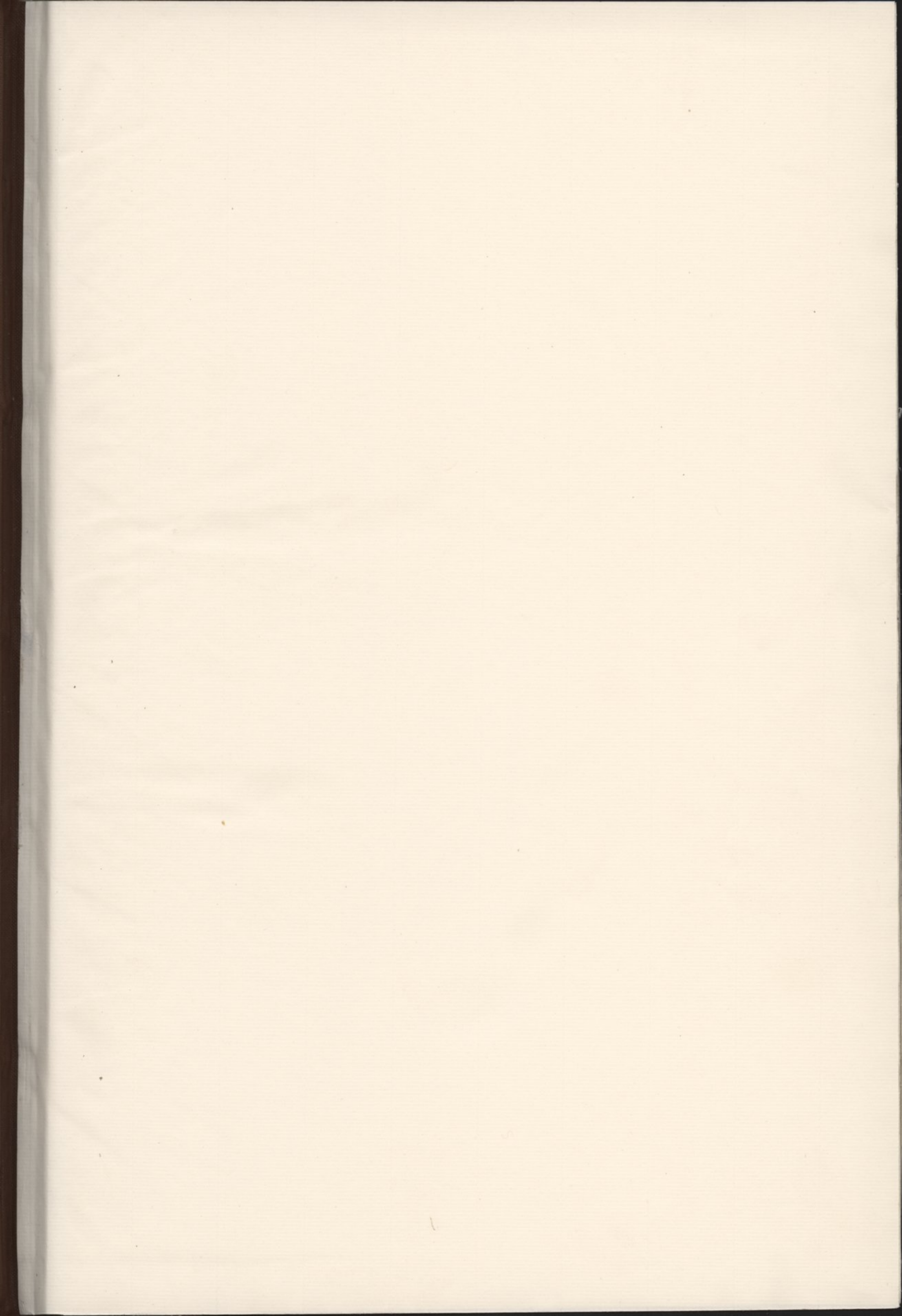

2A
21
14
1

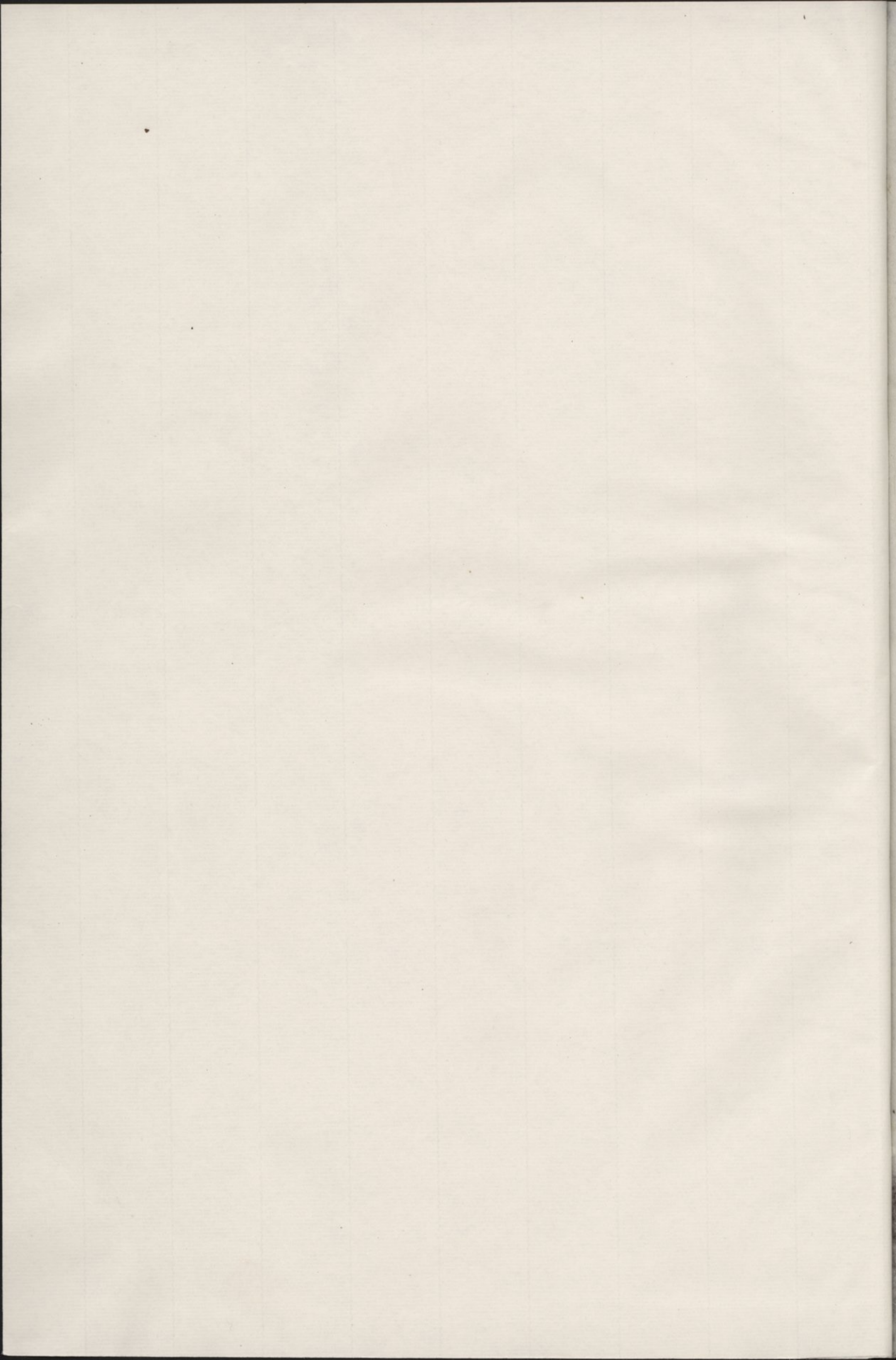

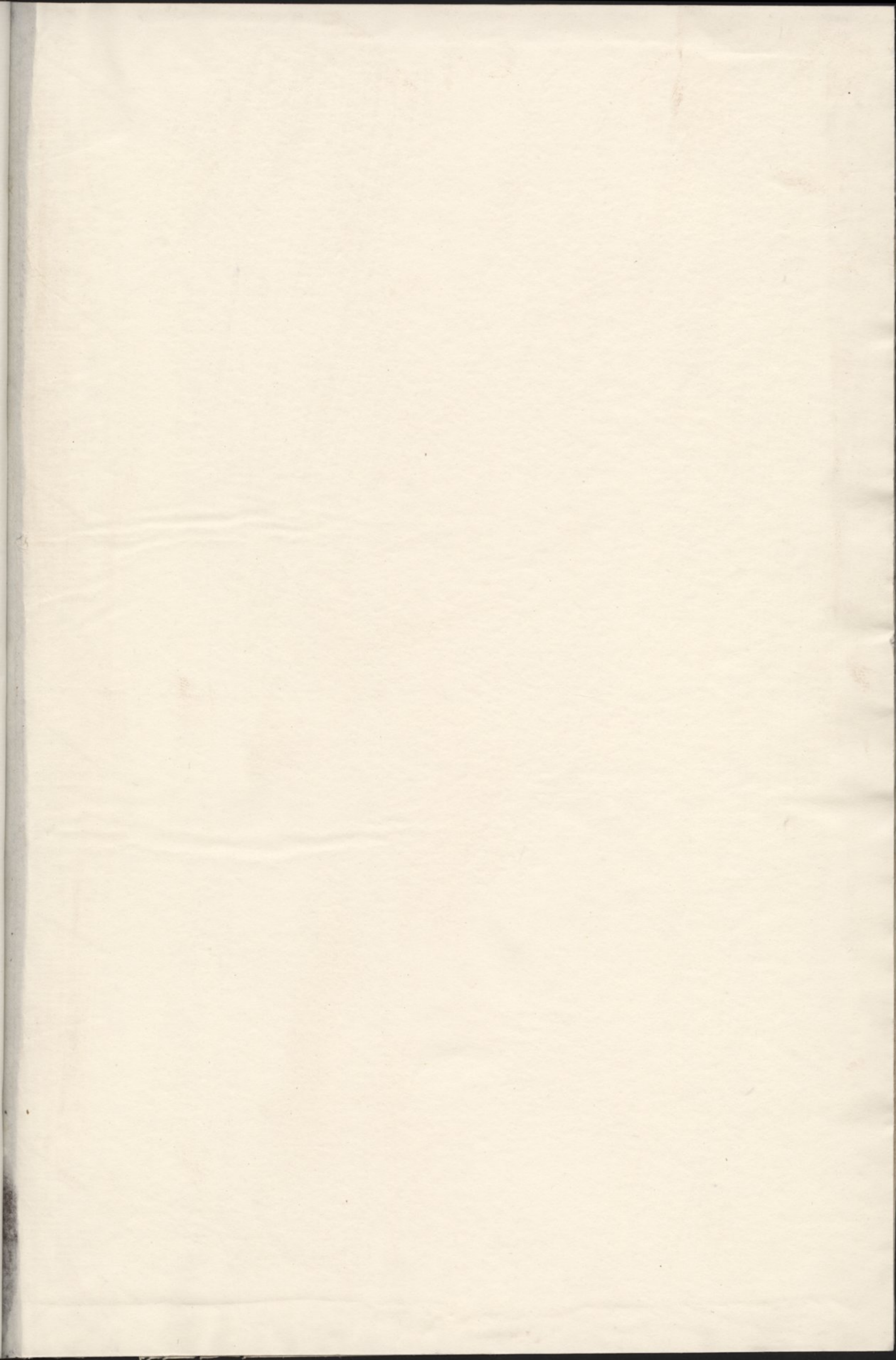

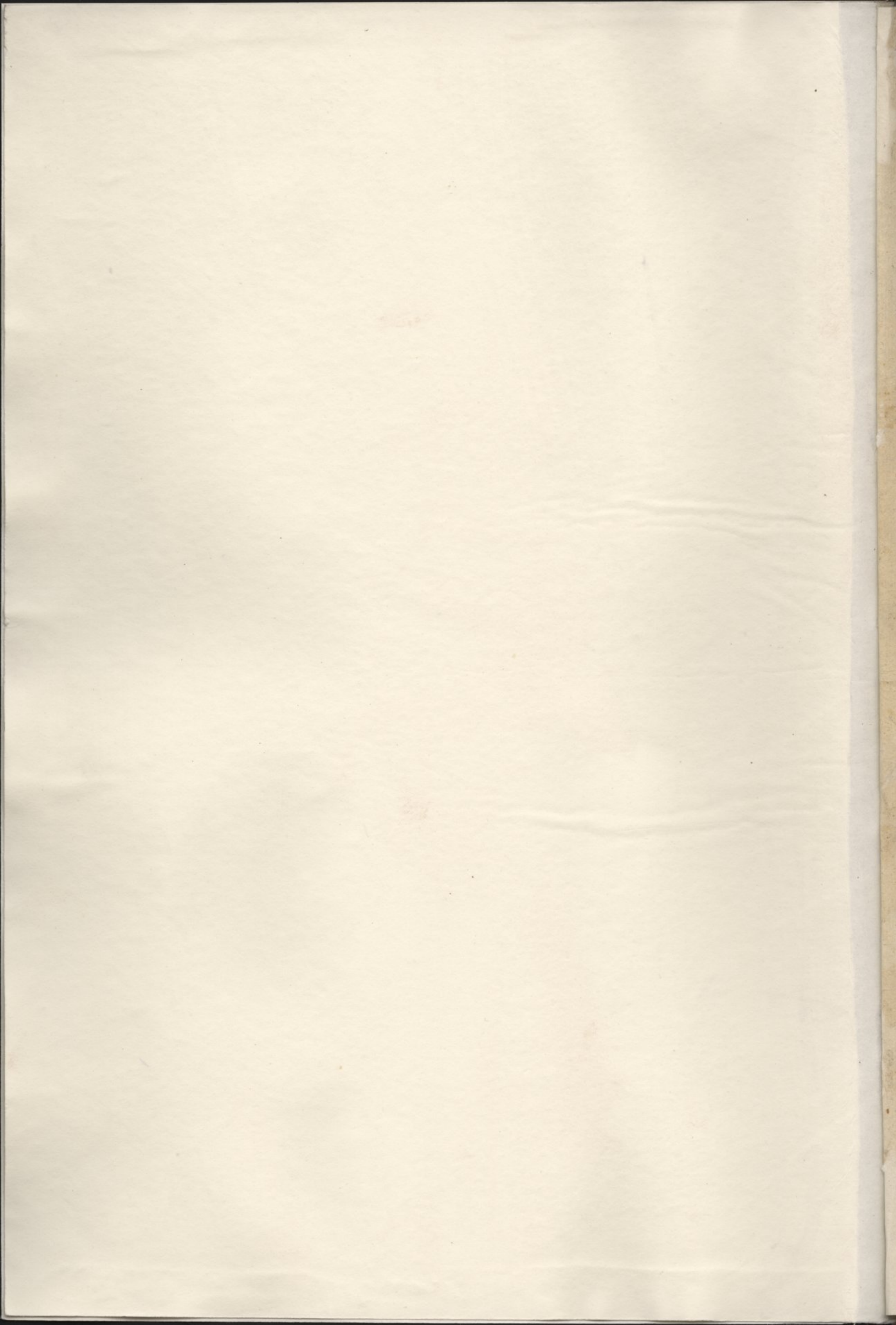

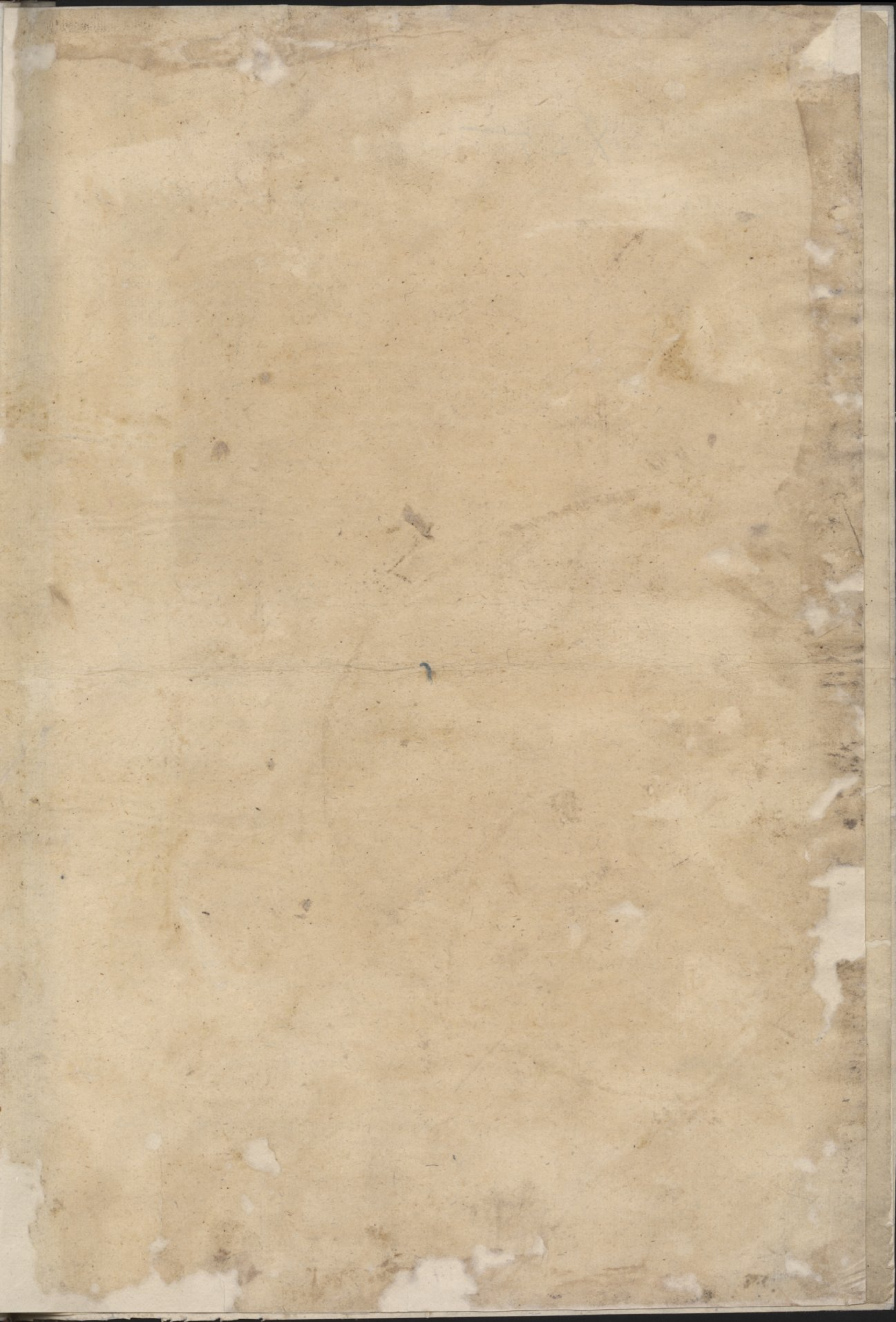

4A
21
14
1

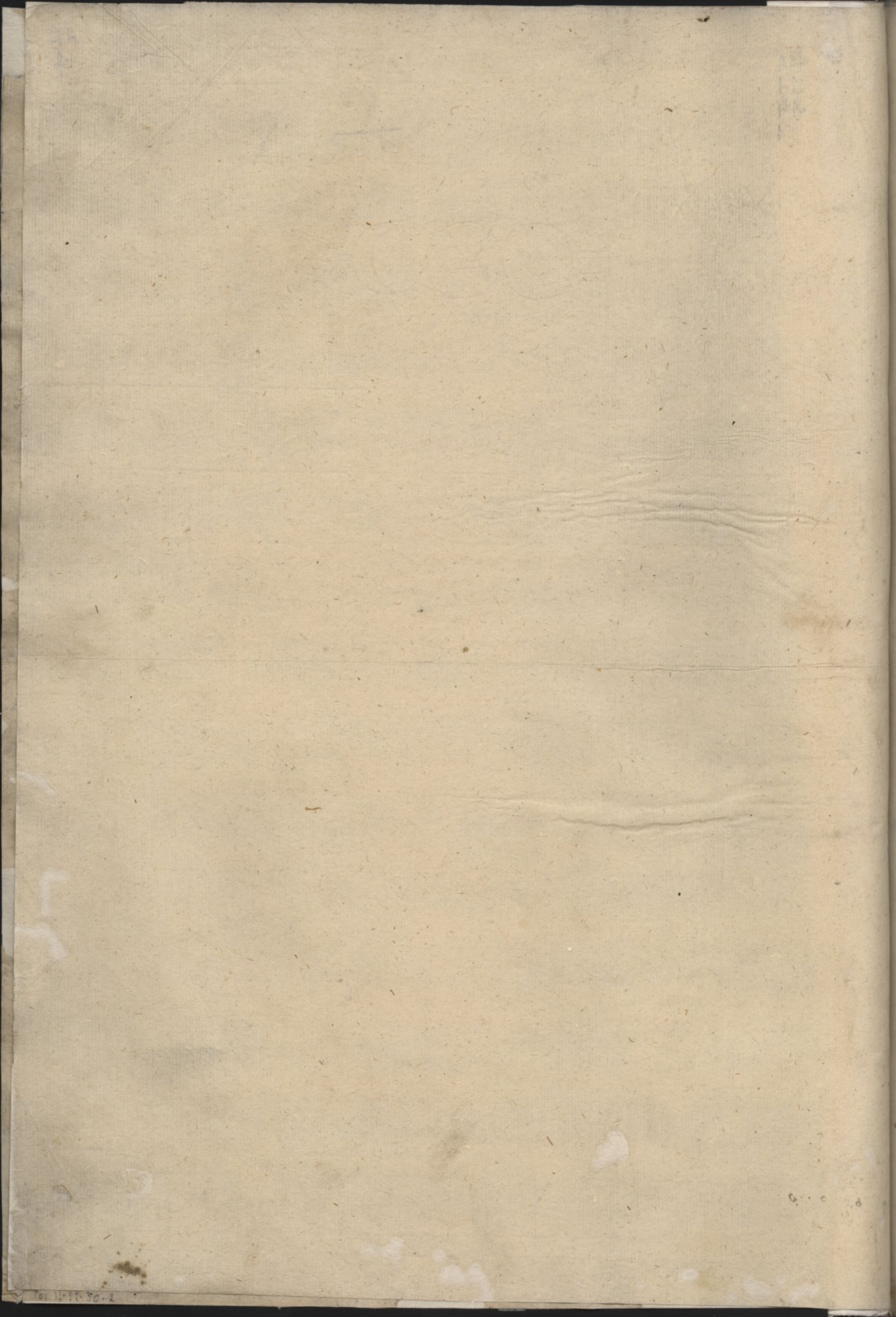
X-5

F

IOANNI OPORINO GRÆCARVM LITE

RARVM APVD BASILIENSES PROFESSORI,

amico charissimo suo.

S.

ACCIPIES breui simul cum his literis per Mediolanenses mercatores Danonos, tabulas ad meos de Humani corporis fabrica libros, & eorundem Epitomen sculptas. Vtinam tam integrè ac tutò Basileam perferantur, atque sedulo cum sculptore & NICOLAO STOPIO hic Bombergorum negociorum fidelissimo curatore, in humanioribusq; Studijs apprimè uersato iuuenè, eas composui: ne aliqua ex parte atterantur, aliudue incommodum ipsis uectura inferat. Inter tabularum seriem exemplar frustatim reposuimus, simul cum impresso singularum figurarum typo, cui quo quæque loco reponenda ueniat ascripsi: ne fortè illarum ordo ac dispositio tibi tuis ue operis negocium facefferet, figuræq; non ordinatim imprimerentur. In exemplari promptè discernes, ubi genus characterum sit immutandum. quandoquidem scripturæ partem, quæ organorum historiam complectitur, continuoq; orationis contextu singulis capitibus absoluitur, lineis ab ea distinxit, quæ ad characterum qui in tabulis sculpti occurrunt explicationem iuuat: ob idq; figurarum & characterum Index appellatur. In continua orationis serie nusquam figuris indicandis interrupta, literulas expendes, quas in officinis super lineares nuncupatis: quæ illis respondent annotationibus, quas interiori margini non tanta industria, quanto labore & tædio, adhibui, ut lectori uel scriptorum essent commentarius, exprimens in quâ nam figura pars, cuius mentio incidit, spectari possit: uti annotationes in exteriori margine obuiæ, eorum quæ enarrantur argumentum quodammodo proponunt. In interioribus, ne essem prolixior, eam rationem obseruauit, ut quotiescunque figura indicatur, quæ capiti, ubi annotatio spectatur, præfixa est, nullum capitis numerum indicem: quem alioquin appono, si figura alteri præponatur capiti. Rursus, si figura in libro ubi annotatio occurrit, inueniatur, libri numerum figuræ haud subijcio. Quamobrem uerò figuras hoc illo ue loco collocandas duxerim, in librorum titulis, & characterum indicibus abunde explicatum reperies. Notarum enim, quibus partes in delineatione quapiam insigniendæ fuerunt, loco, characteres quorum in officinis perpetuò usus est, in tabulis sculpsimus: primùm ferè à maiusculis, & dein alijs Latinorum orsi: in super Græcorum minoribus: mox ab eorundem grandioribus, qui Latinis non sunt familiares: quum uerò hi omnes non sufficerent, numerorum typos assumpsimus, & si quæ alia notula in communibus typis occurrebat. In horum indicium descriptione obseruatum est, ut indicans unamq; priuatam explicationem habens character, in margine liber collocetur. Si uerò peculiarem non habeat indicem, ac ueluti cum alio characterè exprimat, ipsi punctum in margine subiecti, ut unà cum cæteris lectori in serie obuius fieret. Verùm hanc rationem, ac potissimùm cur characterum indicem cum partium historia confundendum non putauerim, aliàs ad te prolixius scripsi: nunc uerò ijs quibus possum modis hortor, & rogo pariter, ut omnia quàm nitidissimè & ocyus excudantur, utq; in meis conatibus expectationi, quam omnes de tua Officina, nunc primùm magno studiosorum commodo, felicitq; Musarum omine instituta conceperunt, satisfacias. Præcipuum studium in tabularum impressione erit impendendum, quòd non uulgariter ac scholasticè, uelut que simplicibus duntaxat lineis sint expressæ: nusquam picturæ ratione (si interdum locum quo res delineatæ suffulcirentur, excipias) neglecta. & quanquã hic iudicio ualeas, nihilq; nõ de tua industria & sedulitate mihi pollicear, hoc unum percuperem, ut inter excudendum id exemplar quàm proximè imitareris, quòd à sculptore speciminis sui loco impressum, unà cum ligneis formis reclusum inuenies. ita enim nullus character, quantumuis etiam in umbra reconditus, oculatum sedulimq; lectorem latitabit. & quòd in hac pictura longè est artificiosissimum, mihiq; spectatu perquàm iucundum, linearum in quibusdam partibus crassities simul cum eleganti umbrarum obfuscatione apparebit. Verùm non est quòd hæc tibi perscribam, quum in papyri læuitate soliditateq; ac in primis in uestrarum operarum diligentia positum sit, ut singula, quale nunc mittimus exemplar, nosq; hic aliquot impressimus, ex tua Officina omnibus proponantur, multisq; fiant communia. Dabo operam, ut non ita multo post ad uos proficiam, & si non totò impressionis tempore, saltè aliquandiu Basileæ cõmorer, mecum formulam decreti Senatus Veneti allaturus, quo cauetur, ne quis

tabularum

tabularum aliquam absque meo consensu imprimat. *Cæsaris*, quantumuis tu generale in omnes libros quos primus imprimis habeas, mater mea ad te *Bruxella* mittet. dudum enim mihi impetratum fuit: sed ut recentius esset, ad pluresq; annos utile, hactenus non curauimus describendū. *Regis Gallia*, se mihi adepturum recepit ipsius apud *Venetos* *Orator*, *Monspessuli* antistes. Licet hac ex parte parum sim anxius: imò diplomatum exemplaribus ne paginam quidem occupandam duxerim. Nam quid principum decreta apud bibliopolas, & in omnibus angulis nunc densissime satos typographos ualeāt, abunde in meis *Anatomicis* tabulis ante annos tres *Venetis* primū impressis, & postmodū misere passim deprauatis, maioribusq; interim titulis exornatis, est animaduertere. *Augustæ* enim mea ad *NARCISSVM VERTVNVM*, *Cæsaris* & regni *Neapolitani* primarium medicum, rarumq; profectò nostræ ætatis medicorum exemplar, subducta epistola, nescio quis rabula *Germanicè* est præfatus, & præter meritum in *Auicennam* reliquosq; *Arabes* blaterans, me inter quosdam succinctos *Galenos* connumerat, & (ut emptori fucum faceret) me coegisse in sex tabulas falso asserit, quæ *Galenus* pluribus quàm triginta libris diffuse complexus est. Dein *Latina* se *Germanico* idiomate donasse subiungens, attestatur *Græcas* & *Arabicæ* uoces ab ipso adhibitas: quum interim non solum tales omnino subduxerit, sed ea omiserit quæ conuertere nequiuit, quorumq; nomine tabulæ in primis debebant esse commendatiores. præterquam quòd *Venetam* sculpturam peruerse istic sunt imitati. Hoc *Augustano* sculptore longe rudior imperitiorq; extitit, qui *Coloniæ* ijsdem tabulis manum admouit: quantumuis illic nescio quis in typographi gratiam scribat, non tantum ex meis tabulis hominis constructionem melius quàm ex humanæ fabricæ resectione intueri posse, uerū etiam ipsos ex elegantissimis figuris fecisse multo elegantiores: quum tamen & picturam ualde corruerint, & neruorum delineationem parum feliciter imitatam adiecerint, quam ego characterum adiecto indice, uni atque alteri amico, qui id tantisper dum ipse eā ederem, à me expetebant, ruditer delineaueram. *Parisijs* tres priores eleganter expresserunt, alijs interim propter sculpturæ (uti conijcio) difficultatem omisiss: quum potius à prioribus, si studiosorum habita esset ratio, abstinendū fuisset. *Ceterum Argentinenis* ille, quē *FVCHSIVS* tantis conuicijs ob quædam denuò transcripta proscindit, quemq; ego longe alio iure quàm ipse plagiarium appellare possem, de studijs pessimè est meritus, quòd tabulas quæ nunquam satis magnæ studiosis proponi poterunt, tam foedè contraxerit, & turpissime pictas, ac præter omnem rationem circumsriptas, cum *Augustani* uersione, tanquam suas emisit. Huius gloriæ is inuidere uisus est, qui undecunque citra delectum compilatis ex aliorum libris, imaginibus, *Marpurgi* & *Francfordiæ* eius generis libros adhuc emitte pergit. Adeò ut diuina illa & foelicissima *Italorum* ingenia leuiter feram, et ualde exosculer, quòd aliud in *Germaniæ* medicis iudiciū ob sordidorū quorundam typographorū mancipia requirant, quæ nullum nō scripti genus uilis alicuius præmioli à typographis emungēdi gratia cōgerere, emutare, transcribere, suoq; nomine ut nouum quid editum uideatur, decretaq; principum sileant, emitte audent. Hæc eò scribo, ut intelligas, quàm parum illa impressioni tuæ adhibenda putauerim, quin potius significandum duxerim, me multò lubentius tabulas alicui industrio typographo quocunque transmissurum: quantumq; in me esset, operam meam in rei literariæ usum communicaturum: quàm ut ineptus aliquis, cui pro mea uirili rationibus omnibus obesse conabor, tabulas tanto labore in communem studiorum usum confectas imitaretur, illæq; turgido quopiam præfixo titulo, perinde ac si à me ita negligenter exijsent, in hominum manus uenirent. Atque hæc potissima est causa, cur tabulas meo sumptu parauerim, ac nunc iterum atque iterum abs te contendam, ut quàm integerrimæ & mundissimæ à tuis operis seruentur. Vale. *Venetis*, nono *Calendas* *Septembres*.

Tuus *And. Vesalius*.

intercidit prorsus, eo quòd scilicet hi confectionem non aggredierentur, illi uerò quibus manus artificium committeretur, indoctiores essent, quàm ut dissectionis professorum scripta intelligerent: tantum abest, ut difficillimam abstrusissimamq; artem manu ipsis traditam, id hominum genus nobis asseruaret, utq; hæc pestilens curatiuæ partis dispersio detestabilem ritum in Gymnasijs non inueheret, quo alij humani corporis sectionem administrare, alij partium historiam enarrare consueuerunt. his quidem graculorum modo, quæ nunquam aggressi sunt, sed tantum ex aliorum libris memoriæ commendant, descripta ue ob oculos ponunt, altè in cathedra egregio fastu occinentibus: illis autem adeò linguarum imperitis, ut dissecta spectatoribus explicare nequeant, atque ex physici præscripto ostendenda lacerent, qui manu corporis sectioni nunquam adhibita, tantum ex commentario nautam non sine supercilio agit. Atque ut sic omnia perperam docentur in scholis, ac ridiculis quæstionibus dies aliquot abeunt, ita quoque spectatoribus in illo tumultu pauciora proponuntur, quàm lanus in macello medicum docere posset. ut aliquot Gymnasia præteream, ubi de humani corporis compage refecanda uix unquam cogitatur: usque adeò uetus medicina à pristino decore ante plures annos desciiuit. Porro quum illa iam pridem in tanta huius seculi (quod tuo numine prudenter moderari uolunt superi) scelicitate cum omnibus studijs ita reuiuiscere, atque à profundissimis tenebris caput suum erigere cœpisset, ut ueterem candorem citra controuersiam in nonnullis Academijs propemodum recuperasse uideretur, nihilq; illa impensius adhuc desideraret, ac prorsus emortuam humani corporis partium scientiam, ipse tot præstantium uiuorum exemplo prouocatus, huic pro mea uirili, ac ijs quibus possem rationibus opem ferendam duxi. Ac ne, omnibus aliquid communium studiorum gratia tanto successu attentantibus, solus torpescerem, aut etiam à meis progenitoribus degenerarem, hoc naturalis philosophiæ membrum ita ab inferis reuocandum putauit, ut si non absolutius apud nos, quàm alias unquam apud præscos dissectionum professores uersaretur, eò tamen pertingeret, ut aliquando haud puderet asserere, hanc dissectionis rationem cum antiqua illa conferri posse: nostraq; hac tempestate nihil simul ita collapsum, moxq; integritati restitutum, ac Anatomen fuisse. Verum id studium neuiquam successisset, si quum Parisijs medicinæ operam darem, huic negotio manus non admouissem ipse, ac obiter mihi & cõsodalibus ab imperitissimis tonsoribus in una atque altera publica sectione uisceribus aliquot superficietenus ostensis acquieuissem. adeò enim perfunctoriè illic, ubi primùm medicinam prosperè renasci uidimus, Anatome tractabatur, ut ipse in brutorum aliquot sectionibus sub celebri ac nunquam satis laudato uiro Iacobo Syluio uersatus, tertiam cui unquam mihi adesse obtigit sectionem, solito absolutius, & sodalium & præceptorum hortatu adductus publicè administrarem. Quum autem secundo (tonsoribus ab opere iam relegatis) illam aggredierer, musculos manus cum accuratiori uiscerum dissectione conatus sum ostendere. præter octo enim abdominis musculos turpiter, peruersoq; ordine laceratos, nullum unquam musculum, ut neque etiam os aliquod, multoq; minus adhuc neruorum, uenarum, arteriarum exactam seriem, quisquam mihi primùm monstrauit. Mox Louanij, quò ob belli tumultus mihi redeundum fuerat, quòd illic decem & octo annis de Anatome ne somniauerat quidem medici, utq; de eius Academiæ studiosis bene mererer, ac ipse in re prorsus abdita, & mihi ad medicinam apprimè necessaria exercitior redderet, accuratius paulo quàm Parisijs, humanam fabricam ita inter diuidendum enarraui, ut iuniores eius Academiæ professores nunc magnam atque adeò seriam ac diligentem in hominis partibus dignoscendis operam impendere uideantur, probè intelligentes, quàm egregiam philosophandi suppellectilem earum notitia ipsis suppeditet. Porro Patauij in clarissimo totius orbis gymnasio, quia ad medicinæ chirurgicæ professionem (quam, ne à reliqua medicina me ipsum disiungerem, annis quinque illustrissimi, & erga doctrinarum studia longè liberalissimi SENATVS VENETI stipendijs conductus, prælego) Anatomes quoq; tractatio pertinet, eam in hominis constructione inquirenda nauauit operam, ut modò sæpius hic & Bononiæ hanc ita administrauerim, ridiculoq; scholarum more exploso sic ostenderim atque docuerim, ut in hac nihil quod à ueteribus proditum ad nos peruenit, desiderare possimus, ac nullius quæ occurreret partis constructionem adhuc expeteremus. At medicorum segnities nimium cauit, ne Eudemi, Herophilij, Marini, Andreae, Lyci, ac aliorum dissectionis procerum scripta nobis referuarentur, quum ne fragmentum quidem alicuius paginæ super sit tot illustrium autorum, quos uel Galenus secundo commentario in Hippocratis librum de Natura humana, plures uiginti commemorat, imò & Galeni Anatomicorum librorum uix dimidia pars ab interitu est uindicata. Qui uerò ipsum sunt secuti, in quorum classem Oribasium, Theophilum, Arabes, & nostros quotquot legere hæctenus mihi licuit, recensero (illorum bona dixerim uenia) omnes, si modò

quid lectu dignum tradiderunt, ex Galeno id sunt mutuati. & per Iouem studiose secanti, nihil unquam minus aggressi uidentur, quàm humani corporis sectionem: adeò mordicus horum primarij nescio cui dicendi generi, aliorumq; in refecando oscitantiae fidentes, Galenum in dispendiosa compendia turpiter redegerunt, nunquam ab illis dum ipsius sensa assequuntur, ne latum quidem unguem recedentes: imò librorum frontibus adijciunt, ipsorum scripta è Galeni placitis penitus confarcinata, suaq; Galeni esse omnia, ideo etiam subiungentes, si quis fortè ea duceret reprehendenda, ob id Galenum quoq; esse cõtemnendum arbitraretur. Atque ita huic omnes fidem dedere, ut nullus repertus sit medicus, qui in Galeni anatomicis uoluminibus, ne leuissimum quidem lapsum unquam deprehensum esse, multoq; minus deprehendi posse, censuerit: quum interim (præterquam quòd Galenus se frequenter corrigit, suamq; negligentiam in quibusdam libris commissam, in alijs, postea exercitator redditus, non semel indicat, contrariatq; frequenter docet) nobis modò ex renata dissectionis arte, diligentiq; Galeni librorum prælectione, & in plerisque locis eorundem non pœnitenda restitutione constet, nunquam ipsum refecuisse corpus humanum: at uerò suis deceptum simijs (licet duo ipsi arida hominum cadauera occurrerint) crebro ueteres medicos in hominum confectionibus se exercentes immeritò arguere. Quinetiam quamplurima apud Galenum inuenias, quæ in simijs quoque minus rectè affecutus est. ut taceam, mirandum esse maximè, in multiplici infinitaq; humani corporis organorum & simiæ differentia, nullam nisi in digitis ac poplitis flexu, Galenum animaduertisse: quam cum cæteris procul dubio omisisset, nisi citra hominis dissectionem ipsi fuisset obuia. Verùm in præsentia, haudquaquam institui falsa Galeni dissectionis professorum facile principijs dogmata perstringere: multoq; adhuc minus in ipsum bonorum omnium autorem, mox initio impius, suæq; autoritatis parum obseruans haberi uelim. Haud enim ignoro, quàm medici (longè secus quàm Aristotelis sectatores) turbari soleant, quum multo sapius quàm ducentes à uera partium humanæ harmoniæ, usus functionisq; descriptione, Galenum declinasse, in unius Anatomæ administratione nunc obseruât, toruè interim & summo defendendi studio dissectas particulas expedientes. Quamuis & hi ueritatis amore ducti, paulatim inde mitescant, suisq; oculis ac rationibus nō inefficacibus plus fidei, quàm Galeni scriptis adhibeant, hæc uerè paradoxa non ab alijs autoribus emendicata, neque autoritatum congerie tantum firmata, huc illuc ad amicos sedulo perscribentes, & ad illorum inspectionem, ac demum ad ueræ Anatomæ cognitionem, tam sollicitè & amicè hortantes: ut spes sit, hanc breui in omnibus Academijs ita excolendam, quemadmodum Herophili, Andreae, Marini, aliorumq; præstantissimorum dissectionis procerum seculo in Alexandria olim exerceri consuevit. Quod quo felicioribus Musarum auspicijs succedat, quantum in me fuit, præter illa quæ alias huius argumèti in lucem edidi, & quæ plagiarij quidam me procul à Germania absentem arbitrati, tanquam sua emisserunt, iam de integro humani corporis partium cognitionem eò ordine in septem libros redegi, quo in hac urbe & Bononiæ in illo eruditorum uirorum cœtu ipsam pertractare soleo. Hac siquidem ratione, qui secanti adfuere, demonstratorum habebunt commētarios, cæterisq; leuiori negotio Anatomem ostendent. Quanquam alioquin & his quibus inspectio denegatur, minimè futuri sint inutiles, quum cuiusque humani corporis particulæ numerum, situm, formam, magnitudinem, substantiam, ad alias partes connexum, usum, munus, ac eiusmodi permulta, quæ in partiū natura diffecantes rimari consueuimus, unà cum mortuorum uiuorumq; refectionis artificio, satis diffusè persequatur, & partium omnium imagines sermonis contextui insertas ita contineant, ut ueluti dissectum corpus operum Naturæ studiosis ob oculos collocent. Ac primo quidem libro omnium ossium cartilaginumq; naturam enarraui, quæ quòd illis reliquæ partes suffulcianur stabilianturq; & secundùm hæc describantur, ab Anatomæ studiosis primùm cognoscenda ueniunt.

Secundus liber ligamenta, quorū beneficio ossa cartilagineq; inuicem cõnectuntur, & dein musculos, motus è nostro arbitratu pendentis opifices, cõmemorat. Tertius, uenarum quæ musculis & ossibus cæterisq; particulis familiarem quo enutriantur sanguinem deferunt, ac dein arteriarum insiti caloris spiritusq; uitalis temperiem moderantiū, frequentissimam seriem complectitur. Quartus non modò neruorum qui musculos adeunt distributionem, sed & reliquarum quoque omnium propagines edocet. Quintus organorum nutritioni, quæ potu & cibo perficitur, famulantium constructionem tradit: ac insuper ob sedis uiciniam, instrumenta etiam continet, ad speciei successionem à summo rerum Opifice fabricata. Sextus cordi uitalis facultatis fomiti, ipsiq; subministrantibus particulis dicitur. Septimus uerò cerebri & sensus organorum harmoniam ita persequitur, ut illic neruorum à cerebro originem ducentium series quarto libro expressa, nō repetatur. Quippe in horum librorū ordine digerendo, Galeni sen-

sententiam sum sequutus, qui post musculorum historiã, uenarum, arteriarum, neruorum, & dein uiscerum Anatomem pertractandam duxit. Quantumuis nõ inepte, ac potissimum apud huius scientiã tyronem, aliquis cum uasorũ distributione rudem uiscerum cognitionẽ ita persequendam contendet, quemadmodum in Epitome præstiti: quam ueluti horum librorũ semitam, ac in illis demonstratorũ indicem præparauit, Serenissimi Principis PHILIPPI Maiestatis tuã filij, ceu uiui paternarum uirtutum exemplaris (à quo quæcunq; in optimo totius orbis moderatore desiderari possunt, quàm cumulatissimè expectãtur) splendore decoratam, auctoritateq; munitam. Verùm hîc quorundam iudicium mihi succurrit, qui non duntaxat herbarum, sed & humani corporis partiũ quantumuis etiã exquisitissimas delineationes, rerum naturaliũ studiosis proponi, acriter damnãt; quod has non picturis, uerùm sedula refectione, rerumq; ipsarum intuitu disci oporteat, perinde sanè ac si hoc nomine uerissimas, ac utinam à typographis nunquam deprauandas partium icones sermonis contextui adhibuissim, ut studiosi illis freti, à cadauerum sectione temperarent; & nõ ipsi potius, quibus possem modis medicinæ candidatos ad cõsectiones proprijs manibus obeundas, cum Galeno hortarer. Profectò si ueterum, qui pueros domi in cõsectionibus administrandis, perinde atque in pingendis elementis & lectione exercebant, consuetudo huc usq; deducta fuisset, non picturis modò, uerùm & omnibus cõmentarijs perinde atque ueteres illos facilè nos carere permitterem: qui tum primùm de Administrandis dissectionibus scribere sunt aggressi, quum nõ liberis solum, sed alienis etiam uiris quos uirtutis nomine suspiciebant, artem cõmunicare honestũ esse censuerunt. Cum primùm enim pueri non amplius in sectionibus exerceri cõsueuerent, protinus necessariò accidit, ut Anatomem infelicius cõdiscerent, exercitatione, quam in pueritia auspicari solebãt, abolita. Adeò ut quũ ars Asclepiadum familia excidisset, multisq; seculis in deterius uergeret, opus fuerit libris qui speculationẽ ipsius integrã conseruaret. Quantum uerò picturæ illis intelligendis opitulentur, ipsoq; etiã uel explicatissimo sermone rem exactiùs ob oculos collocent, nemo est qui nõ in geometria, alijsq; mathematũ disciplinis experiatur: præterquã quod nostræ partium imagines illos impense oblectabũt, quibus nõ semper humani corporis rescanditur copia: aut si datur, tam delicata & in medico parum probãda præditi sunt natura, ut etsi iucundissima hominis cognitione, immensi rerũ Conditoris sapientiã (si quid aliud) attestãt, insigniter capiantur, eò tamen animum inducere nequeunt, ut uel sectioni aliquãdo intersint. Vt cunq; uerò sit, toto opere id unice studui, ut in negotio longè reconditissimo, neq; minus arduo, quam plurimis prodessem, humaniq; corporis fabricæ non decẽ, aut duodecim (uti obiter spectanti apparet) sed aliquot mille diuersis partibus extructæ historiã, quàm uerissimè & absolutissimè pertractarẽ, ac intelligendis Galeni libris posteritati adhuc asseruatis, & inter cætera diuini eius uiri monumẽta præceptoris operã requirentibus, nõ spernendã frugem medicinæ candidatis adferrẽ. Licet interim non me lateat, quàm conatus iste meæ ætatis, qua uigesimum octauum annum nondum excessi, nomine, parùm auctoritatis habebit, ac quam minimè ob crebram non uerorum Galeni dogmatum indicationem, ab illorum morsibus erit tutus, qui mihi Anatomem docenti nõ astitere, aut ipsi hanc sedulò non sunt aggressi, primaq; fronte uarias rationes in Galeni defensionem cõminiscentur, nisi magno alicuius numinis patrocinio ex more commendatus in lucem auspiciatò prodeat. Verùm quia maiori nullo quàm diu CAROLI, inuictissimi, maximiq; Imperatoris nunquã intermorituro nomine tutius muniri, splendidiusq; ornari potest, tuam Cæsaream Maiestatem omni reuerentia supplex iterum atq; iterũ obsecro, ut iuuenile hoc meum studiũ multis rationibus causisq; sibi obnoxium, sub ipsius ductu, splendore ac patrocinio in hominũ manibus tantisper uersari sinat, donec per rerum usum, ac quod ætate accedit iudiciũ, eruditionemq; hunc laborem summo optimoq; Principe digniorem reddam, aut aliud non reiiciendum alijs ex arte nostra deprompti argumenti munus offeram. Quamuis augurer, ex uniuersa Apollinea disciplina, adeoq; tota naturali philosophia, nihil tuæ Maiestati gratius acceptius ue procudi posse, historia, qua corpus & animum, ac præterea diuinum quoddam numen ex utriusq; symphonia, & nosmetipsos denique (quod uerè hominis est) cognoscimus. Atque ut id pluribus colligo argumẽtis, ita inde in primis conijcio, quod in ea librorum frequẽtia, quæ scelicis memoriæ MAXIMILIANO Romanorũ maximo Imperatori auo tuo cõsecrati fuere, nullus præsentis negocij libello unquam gratior extiterit. Neq; unquam obliuiscar, qua uoluptate tabulas meas Anatomicas inspexeris, quamq; curiosè de singulis percunctatus sis, quas pater meus Andreas Maiest. T. à pharmacis primarius iuxta ac si delissimus, aliquando intuendas obtulit. Vt nunc præterea incredibilè illum, ut in omnes disciplinas, ita etiã multo maximè in mathematicas, & præsertim eius quæ mundi astrorumq; scientiam pertractat, amorem, & in tanto heroè admirabilem eius peritiã. Adeò, ut haud fieri queat,

AD CAROLVM V. INVICTISS. IMP. PRAEFATIO.

quin ut mundi scientia unice teneris, ita etiam aliquando omnium creaturarum absolutissimae fabricatione expēdenda delecteris, & immortalis animae diuersorio ac instrumēto cōsiderando uoluptatem capias: quod domicilium, quia permultis nominibus mundo egregie correspondet, ueteribus haud ab re microcosmus nuncupabatur. Cæterum, uti modo homini dignissimam sui corporis structuræ cognitionem, per se longè commendatissimam, & cui tantopere uel Romæ summos uiros, tum rebus, tum disciplinis philosophicis per omnia præcipuos, operam impendere iuuuit, minimè hīc prædicandam statui: ita quoque Magni illius Alexātri, qui non nisi ab Apelle pingi, à Lyssippo in ære duci, & à Pyrgotele sculpi uoluit, probè memor multo minùs hīc laudum tuarum aliquid recensendum duxi, ne ieiuna & parum exercitata oratione, illis pro luce tenebras offundam. præsertim quum prorsus improbandus sit, nimium receptus in Præfationibus ritus, quo absq̃ omni delectu, & ferè præter meritum, ueluti ex typo & formula quapiam, uilis alicuius præmioli gratia, omnibus ascribi solent, suspicienda doctrinā, singularis prudentia, mira mansuetudo, acre iudicium, indefessa liberalitas, erga literatos & studia mirus amor, in rebus agendis summa celeritas, omnisq̃ adeò uirtutū chorus, quo tuam Maiestatem non minus quàm dignitate, ac fœlicitate, rerumq̃ gestarum triumphis uniuersos mortales anteire, nullus nō (quamuis hīc à me non dicatur) perspectissimū habet. unde etiam summi numinis loco adhuc uiuus coleris: quod ut Dñi studijs & toti orbi non inuideant, sed diutissime mortalibus incolume, perpetuoq̃ fœlix seruent ac tueantur, precor.

Patauij. Calend. Augusti, anno post natum CHRISTVM

M. D. XLII.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

Quoniam Epistola, quam unā cum Tabulis, ad hosce de Humani corporis fabrica libros & ipsorum Epitomen paratis, ab ANDREA VESALIO ex Italia missam accepimus, pleraque continere nobis uisa est, quorum alioquin Lectorem initiō admonendum putassemus, quæq̃ Typographis, præcipue ita parui Principum decreta pendentibus, & ad ea quæ in rei literariæ usum euulgantur deprauanda natis, significanda uidebantur, operæ precium duximus illam ita quoque uti ad nos missa est, candidis Lectoribus communicare.

A N D R E A E V E S A L I I B R V X E L L E N S I S , D E H V M A N I C O R P O

R I S F A B R I C A L I B E R P R I M V S , I I S Q V A E
uniuersum corpus sustinent ac suffulciunt, quibusq; omnia
stabiliuntur & adnascuntur dedicatus.

Q V I D O S , Q V I S Q V E I P S I V S V S V S & differentia. Caput I.

S C A E T E R A R V M hominis partium est durissi-
mum, & aridissimū, maximeq; terrestre & frigidum,
& sensus denique præter solos dentes expers. Huius
enim temperamenti summus rerum opifex Deus
substantiā meritò efformauit, corpori uniuerso fun-
damenti instar subiiciendam. Nam quod parietes &
trabes in domibus, & in tentorijs pali, & in nauibus
carinæ simul cum costis præstant, id in hominis fa-
brica ossium præbet substantia. Ossium siquidem
alia roboris nomine tanquam corporis fulcra pro-
creantur, è quorum numero sunt tibiæ & femo-
rum ossa, & dorsi uertebrae, ac omnis ferè ossium con-
textus. Alia reliquis partibus ueluti propugnacula,
tutissimiq; ualli & muri à natura obijciuntur, quem-
admodum caluaria, uertebrae spinæ, & transuersi earundem processus, pectoris ossa, costæ.
Alia quorundam ossium articulis præficiuntur, ne illi plus satis laxè moueantur, aut in ni-
mium acutos inclinentur angulos. Huius nanque beneficij occasione, ossicula effinguntur,
sesami seminis magnitudini à dissectionis professoribus comparata, quorum quædam secun-
do pollicis manus internodio, & quatuor reliquorū digitorum primis internodijs, & primis
etiam internodijs quinque digitorum pedis coarticulantur. Dentes porro incidendis & con-
fringendis & atterendis moliendisq; cibis priuatim conducunt, perinde ac duo auditus instru-
menti ossicula peculiari usu audiendi officio famulantur. Verum cuiusq; ossis primarium mu-
nus, singulorum ossium Caput fusius ostendet, quando quidem in præsentia abunde est, gene-
ratim ossium usum recensere: quo (ut semel dicam) hæc fulcrorum modo uniuersam corporis
molem sustentant, & ijs omnia adnascuntur & firmantur, & ab ijsdem suspenduntur, adeo
sanè ut ex ossium usu aut officio, non alia quàm modò ferè diximus, desumi possit differentia.
In magnitudine uerò ossa uariant, quòd nonnulla quidem sint grandia, ut femur, tibiæ os, hu-
merus, & ossa sacri ossis lateribus utrinque connexa: nonnulla autem parua existant, ut bra-
chialis ossa, dentes, & ossicula quæ sesamo assimilantur. Alia rursus ampla sunt, ut ossa sacri os-
sis lateribus coarctata, scapulæ, sacrum os, uerticis ossa, frontis & occipitij. Alia angusta & gra-
cilia & longa, ut fibula, radius, ulna, & cum alijs multis costæ. Porro satius erit omnes diffe-
rentias, quas à forma petere integrum esset (cum innumeræ occurrant) ad priuatas ossium
descriptiones reseruare. Arduum quippe esset, ossibus nondum enarratis assequi, quæ nam
horum sint aspera: ut ea quæ lapidea in caluariæ basi uocabimus, quòd præruptæ rupi simi-
lia uideantur. item quæ læuia sint, ut uerticis ossa, frontis os, pectoris os. deinde quæ triangu-
lum referant, ut scapulæ: & quadrangulum, ut uerticis ossa: & quæ cunei speciem obtineant,
ut capitis os, à cuneo *σφλωδός* dictum: & quæ iugis asimilentur, ut *ζυγάματα* Græcis, iuga-
lia autem nostris appellata: & quæ *σ* nostrum imitentur, ut clauiculæ: & quæ ensis effigiem
ostendant, ut pectoris os: insuper quæ *υ* figuram referant, ut *ύοειδής* uocatum os: & quæ ra-
dij quo latiores cordulæ texuntur figuram expriment, ut cubiti os radij nomine donatum: &
quæ cubo tesseræq; comparamus, ut pedis os à cubi imagine *κυβαδός* nuncupatum: & quæ
cymbæ imagini accedant, ut pedis os à cymba Græcis *σναφοδός* appellatum: & quæ molæ,
scuto & patellæ similia dicantur, ut os genu articulo præpositum: ad hæc quæ totius Italiae
circumscriptionem leuiter proponant, ut femur: & quæ fibulam repræsentent, ut tenuius in ti-
bia os fibula appellatum: & quæ coccygis seu cuculi auis rostro comparentur, ut sacro ossi sup-
positum os, quod coccyx nuncupatur: dein quæ incudis uel molaris dentis effigiem quodam-
modo repræsentēt, ut minus organi auditus ossiculum: & quæ malleum, ut grandius eiusdem

Ossis natura.

Ossium usus.

*Ossium differē-
tia ab usu.*

*Differentia à
magnitudine.*

À forma.

organi ossiculum: præterea quæ à uerticuli forma nomen fortiantur, ut dorsi uertebrae: & quæ clauo à Græcis *γόμερα* appellato respondeant, ut dentes: & quæ mediam maiusculæ pisæ seu ciceris formam præferant, ut duo pedis ossicula, primo pollicis internodio supposita: eiusque generis ossium quæ forma inuicem uariant permulta, non ita obiter ab illo cui ossa adhuc incognita sint, intelligerentur. Atque hac etiam ratione processuum, appendicum, capitum, superciliorum, sinuum, & tuberculorum imagines, in præsentia neuiquam recensendæ ueniunt: quemadmodum neque aliqua quæ ex hisce sumi possit ossium differentia, quum quid processum, appendicem, eiusque ordinis reliqua nominem, hæctenus non expresserim, ista secundo ab hoc capite necessariò pertractaturus. Ac proinde etiã differentia ab ossium commissurarum speciebus petita, nisi commissuris accuratè explicatis, obuia esse nõ queunt. Quòd autè quamplurimæ sint, & cognitu non admodum faciles, quartum Caput attestabitur. Item differentias quæ à cartilagine dependere possunt, nondum natura cartilaginis exposita, haud promptè quiuis assequeretur. Incognita enim cartilagine, intellectu difficile est, quæ nam ossa cartilagine prorsus destituantur, ut uerticis ossa: quæ illa undique, ut quædam brachialis ossa, aut aliqua tantum ex parte, ut femur, in crustentur. quæ item in cartilagine degeneret: ut nasi ossa,

Differentia ab appendicibus, processibus, capitibus, &c. Ab ossium commissuris.

A cartilagine.

Ab ossium substantia & constitutione.

costæ, pectoris os. His igitur differentiis in suum locum asseruatis, eas quæ à substantia & ossium constitutione colliguntur, sermone hinc adijciamus. Sunt enim quædam ossa planè solida, neque quouis pacto effracta, interiorius cauernulis sinibusue obsita uidentur: ut, præter cætera, duo nasi ossa, & quod in oculorum sede minimum, ac superioris maxillæ ossum secundum numerabitur: & ea quæ scæmi seminis magnitudini comparantur: & duo ossicula auditus organo propria, quæ omnia nisi temporis successu impensè resiccata, nullam omnino cauitatem intus ostendunt. Nonnulla uerò exterius, quasi continua crusta, aut lamina obducerentur, solida apparent, sed effracta. quædam paruis tantum sinibus cauernulisque compactissimæ spongiæ, uel læuissimi pumicis foramina quamproximè referentibus, intus oppleta cernuntur, quandam fungi speciem exprimentes: ut in minorum ossium numero, brachialis ossa, & tarsi ossa: in maiorum autem, sacrum os, uertebrae corpora, pectoris os, calcis os, talus, deinde & uerticis ossa. quædam uerò præter cauernulas, nulla serie aut numero positas, amplum aliquem & insigniter cauum exigunt sinum, qui solidissima ualidissimaque ossis substantia circumdatus in extremis angulis, osseis ueluti lineis interstinguitur. Hunc sinum singula ossa, quibus obtigit, unicum ferè adipiscuntur. Sunt autem huius classis inter minora ossa, pedis, postbrachialis, & digitorum ossa: atque ex his potissimum primæ & secundæ digitorum acies, quantumuis se-

In 1 de Vsu partium, et 2 lib. Commentar. in Hipp. lib. de Fracturis.

cus Galeno Anatomes professorum præcipuo uisum sit, ossa digitorum solida constituenti. Grandiora uerò ossa eiusmodi sinu donata sunt, femur, tibiæ os, humerus, maxilla inferior, quartum superioris maxillæ os, frontis os, temporum ossa, & plerumque ipsum cuneiforme os. Dentes autem, qui omnium ossium facile sunt durissimi, huius generis sinum quoque obtinent: sed interim dictis nuper cauernulis, & pumicis modo efformatis foraminulis prorsus destituuntur. Maiores isti sinus, & illa pumici ac exiccato fungo non absimilis constructio, ossibus contigerunt, cum quò motus nomine

Quoniam præsens differentia in figuris, singulis Capitibus quibus priuatim os aliquod describitur, præpositis, ita ut reliqua quæ hoc

Capite pertractantur, non est obuia, hic appinimus brachij ossis, seu ut cū Celso dicamus) humeri, secundum longitudinem dissecti alteram partem, quæ ipsius capite quod scapulae articulat, cauernulas pumicis modo efformatas, & A insignitas cõmonstrat: quæ ad modum et squamam illis cauernulis obductam, et B notatam. C autem inscribitur portio exterioris superficiei istius ossis, hic cõspicua. Insuper D sinum cõmonstrat ampliter cauum, qui solidissima crassaque ossis parte E ac F indicata circumdatus, secundum humeri longitudinem exporrigitur. Ad sinum uerò summum ubi G reponitur, & inum ubi H uisitur, ossæ occurrunt lineæ, medullam hoc sinu contentam intextentes. Cæterum sub humero os cymbam referens, ac undecima figura trigesimi tertij Capitis exprimentum, hic uerò per medium dissectum, & I & K insignitum delineauimus, ut ossis apparet substantia pumicis instar constructa. Ac utrunque quidem L, cauernosam fungosamue huius ossis notat substantiam. M uerò, squamam, quæ ossis constituit superficiem,

& undique illi fungosæ substantiæ circumducitur. Præterea huic ossi unum ossiculorum subiunximus, quæ primo pollicis pedis internodio coarctata, in secunda trigesimotertij Cap. figura u & v ostenduntur. Atque hoc ideo N notatum integrè per medium diuisimus, ut aliquod os impensè solidum, & cauernulis penè destitutum, in conspectum quouis pacto ueniret.

mine leuiores redderentur, tum ut medullam propriam ipsorum nutrimentum illis continerent, aut priuatim aërem, aliquam uel peculiarem materiam, ut frontis ossa, temporum ossa, præter medullam, amplecterentur. Neque solum in maioribus his ossium sinibus, ut quispiam arbitretur, medulla reponitur, uerum illæ spongiæ modo extractæ cauernulæ non minus quam insigniores illi sinus medulla infarciuntur. Quod autem singulis ossibus prout unumquodque maiori minori uel indiget leuitate, robore & duritia, aut prout huic aut illi sensus organo præest, sinus hi & ossium densitas iustissime attribuuntur, in singulorum ossium enarratione sedulo prosequar. Præter cauernulas & sinus, quibus ossa intus scatent, quædam etiam amplis foraminibus sunt peruia, ut occipitis os, & uertebrae, quæ dorsalem transmittunt medullam. pubis quoque ossa, quod leuiores reddantur, cæteris omnibus grandius foramen obtinent. Alia autem paruis perforantur foraminibus, ut pleraque capitis & maxillarum ossa, uenis, neruis, arterijs uiam præbentia: & os quod inter capitis ossa octauum numerabitur, odorum gratia tenuibus foraminulis cribri modo perforatum creditur. Alia exterius ac in superficie nullum quod sensu dignoscitur foramen cõmonstrant, ut brachialis ossa, & dentes, & digitorum ossium permulta. Non paucis autem ossibus foraminula obtingunt, quæ exterius ac in superficie sunt conspicua: non tamen uniuersum os penetrant, sed tantum uenis & arterijs crassiora ossa subeuntibus præparantur. Eiusmodi foramina in calcis osse, & talo, & osse sacro, & in grandium uertebrae corporibus passim occurrunt: quod uidelicet hæc crassiora sint, quam ut à uasis ipsorum superficiem tantum perreptantibus, alimentum commodè queant assumere. Ab ossium sensu leuis admodum pendet differentia. Dentes enim sensu præditos, reliqua autem ossa illo destituta arbitramur: quamuis non nimium temerè ossibus omnem sentiendi uim adimere conuenit, quum in crebris quas manu obimus curationibus interdum ossa dolore affici, etiam præstantissimi medici affirmant: non ignorantes interim membranam quandam omnibus propemodum ossibus obduci, quam *μεμβράνη* ob id Græci uocarunt, cuius gratia alijs ossa (si quid modò sentiunt) sensu pollere uisum fuit. Præterea & soli dentes tota sede qua extra gingiuas prominent, nudi sunt, reliquis interim ossibus omni ex parte tectis, & ante sectionem latitantibus. Ad hæc dentes ubi prominent, membrana ossa inuolente destituuntur, ut & caluarie interior superficies, quæ cerebrum continetur, quam dura cerebrum induens membrana proximè succingit, quum alioquin cæteris ossibus dicta prius membrana undique circumducatur, si eas sedes exceperis, quibus ossa uel articulantur inuicem, uel alioquin mutuò construuntur.

Qua ossium parte medulla reponatur.

Ab ossium foraminibus.

A sensu.

Ab occultatione.

A membrana ossa succingente.

QVĪD CARTILAGO, ET QVĪS CARTILAGINIS USUS & DIFFERENTIA. Cap. II.

CARTILAGO osse mollior est. terrestris tamen ac durissima partium corporis secundum os particula, prorsus solida, & nullis foraminibus cauernulisque ossium modo intus oppleta, & sensus ac medullæ expers. Huius usus perquam uariis est. Primum namque idem præstat quod ossa, quum uelut fulcrum quoddam sit, cui proximæ partes adnascantur, & adstantur. Cartilagine enim quibus larynx constat, ossium munere eleganter funguntur. quippe ipsis quidam implantantur musculi, ac nonnulli ab illis enascuntur. Insuper cartilagine hæc laryngem perinde effingunt, atque rusticorum domus ex trabibus confectas cernimus, priusquam stramina, tegulæ, & lutum illis adhibentur. Neque sanè hominum ossa & cartilagine carne nudatas, ac postmodum unà contextas, propius cuiuspiam imagini asimilaueris, quam tuguriorum fabricæ iam primum erectæ, & nondum ramis aut terra ornatae. Pari quoque ratione cartilagine ossium uicem obeunt, quæ inibi reponuntur, ubi nullo osse locato, musculi suam insertionem tentant: quod palpebris & naso euenit. In palpebrarum enim extremis oblongæ consistunt cartilagine, in quas musculi palpebras mouentes inseruntur. Ad hæc, nasi alæ cartilaginibus efformantur, quæ musculorum insertionem perinde ac ossa excipiunt. Quinetiam illæ alarum cartilagine, nasi apicem unà cum alijs cartilaginibus à nasi ossibus prognatis eleganter ossium ritu suffulciunt, eriguntque. Præterea costarum ossa in cartilagine finiunt, in omnibus quod ad usum ferè spectat, illis ossibus respondentes: quamuis ex abundantia his cartilaginibus peculiaris usus accedit, quo thoracis amplitudinem (quam illæ cum costarum ossibus efformant) promptius dilatari constringique patiuntur, quam si rigidæ & ossis modo duræ essent. Insuper eiusdem ferè usus gratia asperæ arteriæ cartilagine C nostri imaginem exprimentes, in hoc ab ossibus discrepant, quod præter id quod bellè sustinent, ossisque munus fulciendo gerunt, eam adipiscuntur temperiem, cuius be-

Cartilagine natura.

Usus communi ossium usui respondens.

Cartilagine osse promptius stringi ac dilatari.

*Cartilaginis
usus in arti-
culis.*

*Tertia in arti-
culis quibusdā
cartilago.*

*Li. 2. de Ad-
ministran. se-
ktionibus.*

*Cartilago
glutinis uicē
subiens.*

*Ligamentorū
substantiā in-
grediens carti-
lago.
Cartilagine
aliquid conti-
nuo erigētes.*

*Extātib. par-
ticulis adnatæ
cartilagine.*

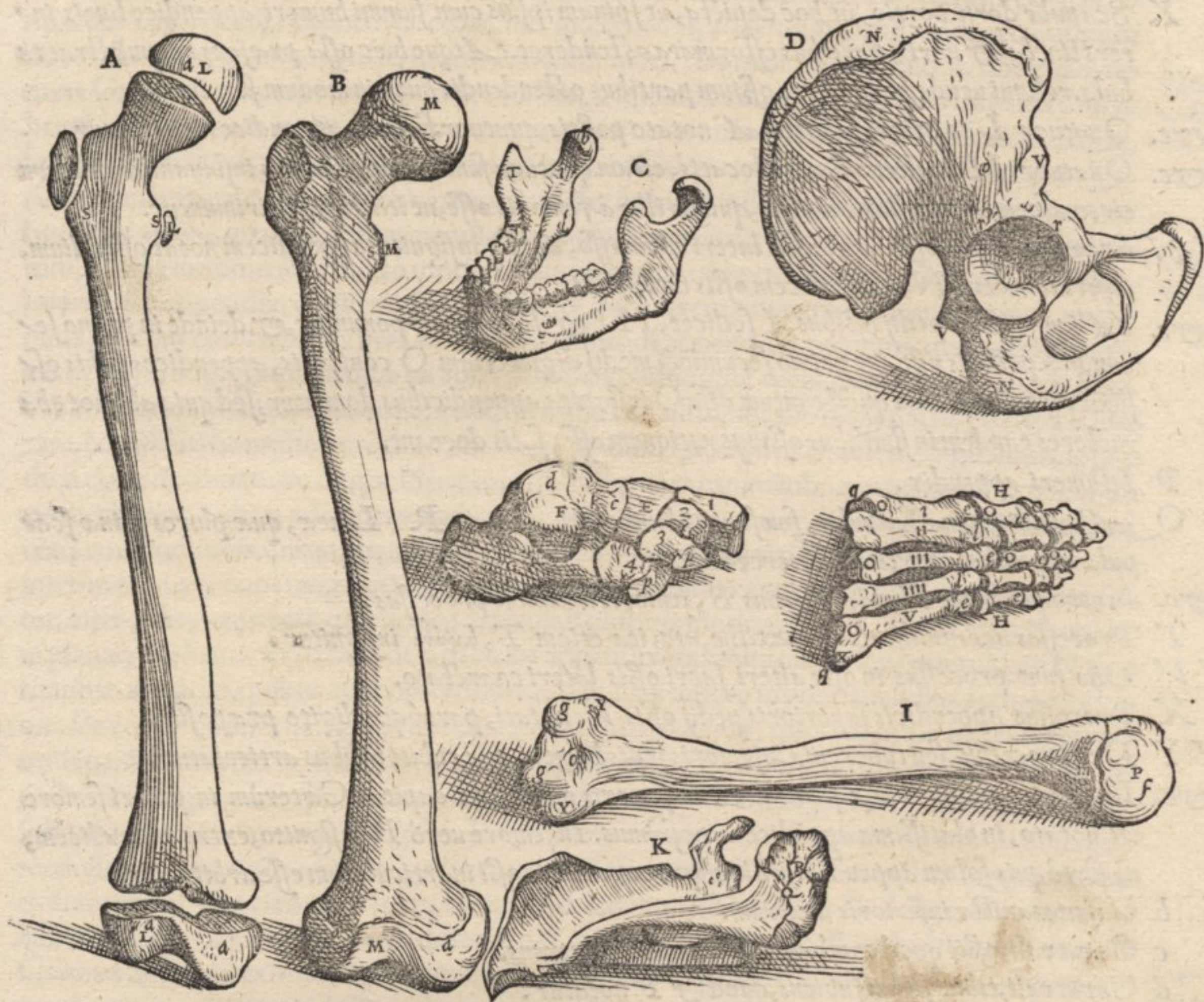
*Cartilaginis
differentiæ.*

neficio distendi comprimique secus quam os possunt. Adde & alium cartilaginis usum neutiquam infimum, quo hæc ossibus occasionem præbet, ut in continuis frequentibusque motibus attritu minus uidentur. Ossium nanque commissuræ motus gratia extructæ, propter ossium siccitatem ex mutuo contactu, leui opera rumperentur, nisi utraque commissuræ ossa tota sede qua se inuicem cōtingunt, articulumque formant, cartilagine quadam ueluti crusta seorsim obducerentur, & hæc cartilago suo in duritie mollitieque temperamento ossium impetui resisteret, & unā incidentis uim cedendo leuiter exolueret. Neque solum cartilago in ossium affricu quo minus mutuo contactu atterantur commoda est, at ita læuis plana que uisitur, ut promptissime ossis caput in suo sinu uoluatur, nullaque asperitas motus promptitudinem impediatur, accedente huc uiscido lubricoque humore, & ueluti smegmate quopiam, quo rotulas ad reflectendum funes oblinimus. Quinetiā sagax rerum Opifex adeo præstantem cartilaginis usum in articulis fore cognouit, ut non solum ad eum quem diximus modum ossa in mutuo contactu cartilagine læui & lubrica crustæ cuiusdam modo ornauerit, uerum in nonnullis articulis præter has cartilagine tertiam quandā adhibuerit, quæ neutrius ossis cartilaginis, sed tantum membranis articuli ligamenti orbiculatim connascitur, & ueluti cartilagineum ossibus obducentarum quoddam interstitium efficitur. Hæc utrinque, quæ inter alias cartilagine consistit, læuis, & ob uiscidum quo oblinitur humorem lubrica est, & multo illis cartilaginibus quæ ossibus obnascuntur mollior. Huiusmodi cartilagine inferioris maxillæ ad superiorem articulos intercedere, suo loco audies: deinde aliam pectoris ossis cum clauicula articulum, & nexum clauiculae cum summo humero, & ulnæ cum brachiali, & tibiæ ossis cum femore, in quo articulo huius generis cartilagine, sinus, quibus femoris capita excipiuntur, magna Naturæ prouidentia peculiariter augent. Verum eiusmodi cartilagine Galeno non uidentur animaduersæ, si ex omnibus eas duntaxat exceperis, quas genu articulo proprias esse diximus: quarum Galenus ligamenti nomine semel, & obiter tantum meminit. Arabibus autem eas notiores fuisse, quodammodo hinc colligitur, quod illi ossium contextum docentes, ossa quidem omnia scripserint esse contigua: illis tantum seclusis, in quibus Laguahic, aut (ut correctius dicamus) Luhach intercedunt, quæ ossa inuicem non nihil dirimunt, ea uoce huius generis cartilagine molliæ à ligamenti natura parum absimilem intelligentes. At quibus sedibus hæc contineantur, neminem Arabum hæcenus docuisse reperi. Huiusmodi itaque usum cartilago in articulis suppeditat. ad quem rursus accedit, quod in plerisque ossium commissuris non ad motum institutis, cartilago quasi glutinis uice interuenit: quemadmodum in pubis ossium commissura fieri animaduertimus, & in minoribus natu corporibus, in appendicis cum reliquo osse coalitu. Porro de cōglutinantis cartilaginis natura, ubi ossium commissurarum differentiam persequemur, denuo agendum erit, ubi hæc luxationum gratia neutiquam perfunctorie perpendenda ueniet. Pariter & cartilaginis species, quam ligamenta cartilaginosa aliquando formare docebimus, in ligamentorum enarratione pertractabitur. Sunt autem eius generis in uertebrarum connexu, in coxendicis articulo, & in genu. In præsentia igitur suffecerit, ita cartilaginis naturam leuiter explicare: ad quam non inopportune adhuc cartilagine retuleris, in hoc fabricatas, ut quippiam in ipsis quod continuo erectum esse oportuit, firmaretur. Cuius generis palpebrarum sunt cartilagine, *مغلي* nuncupati, quæ cilia seu palpebrarum pilos erectos, neque aliorum pilorum modo concidentes sustinent, instar aridi durique soli, in quo arbores firmiter figuntur: eo uidelicet pacto, quo in longis nauibus remos, quoties non nauigatur, sua serie firmatos, & ex aqua subleuatos conspiciamus. Præter hæc rerum Opifex nudas & prominentes corporis particulas, & ossium fines alteri ossi non commissas, cartilagine adauxit, nimirum ut tali cōstarent substantia, qualis neque frangi propter molliem, neque rumpi propter siccitatem queat. Quod autem cartilago non minus quam unguis ea formentur substantia, uel pueri nos docent, qui maiusculam cartilaginei piscis, aut uituli cartilagine nacti, eam in globulum scindunt, ac ut ualidissime frequentissimeque resiliat, lapidi cuiquam iniiciunt. Is enim resultus liquidò cartilaginis temperiem ita arguit, ac quum cæsim punctimque cartilago superficietenus cultro petitur, & ab illo dein resilit. In cartilagine, quæ nudis partibus contingunt, numero, obseruabis nasi cartilagine, eam quæ in mucronem gladii modo à pectoris ossis sine exacuitur, spuriarum costarum cartilagine, & eam quæ ossis coccygis termino adnascitur: & auris cartilagine, quæ tenuis mollisque est, & cute obducta, ossis uice auris corpus pulchre suffulcit. Cæterum isti cartilagine inter se uariantes usus, earundem quoque differentias explicant, adeo ut nunc neque has, neque cartilagine formas, prolixius enarrare conueniat, præsertim quum singulæ cartilagine perinde ac ossa à nobis priuatim ueniant describenda. Quamuis forte aliquis hinc adhuc additum uelit, in minoris ætatis corporibus cartilagine molles

molles esse: in grandioris uerò ita subinde indurari, ut fragilis ac friagilis ossis naturam referant. quod potissimum laryngis cartilaginibus, & illis accidit quas superiores costæ educunt. Hæ enim temporis successu, idq; maximè in brutis, ossæ fiunt, exterius duntaxat cartilagine ueluti membrana quapiam succinctæ, quæ ab ossæ illa cartilagine substantia per elixationem leui negotio abscedit & diuellitur.

NOMINA QUIBUS OSSIVM PARTES
sedesq; indicantur. Caput III.

PRAESENTIS TABVLAE EIVSDEMQUE
characterum index.

Proposita modò tabula aliquot ossa in hoc tantù delineantur, ut ossium partes & sedes, quarum nomina hoc Capite persequar, in nonnullis saltem ossibus appositè exprimant. Vnde si in huius Capitis contextu alicuius ossis hic non delineati mentio incidet, id ex figuris proprii sui Capitis, aut ex integris quæ primi libri calci adhibebuntur, opportunè petes. Quanquam non opus est, in cuiusque partis sedisq; descriptione, omnia ossa, quæ exempli loco adferam, contemplari, quum hic abunde erit in uno osse quod traditur perpendere, & quum alibi id nomen occurreret, memorem esse. Quæ uerò ossa hic delineantur, characterum index docebit.

A Dextrum femur, cuius appendices sua sede dimouimus, ac ueluti quodam interstitio à reliquo osse disunximus.

B Dextrum femur, cui appendices suis sedibus adhuc adnatæ hærent.

C Maxilla inferior, unà cum humiliori dentium serie.

A 3   *D* Hic

D Hic os dextro sacri ossis lateri coarticulatum, externa sede exprimitur: cui aliud nullum peculiare nomen cum Galeno indimus, sed triplici nomine, uidelicet ilium & coxendicis & pubis, pro ipsius sedium ratione comprehendimus, id uigesimo nono Capite descripturi.

Sub iam commemorato osse, & inferiori maxilla, pedis dextri ossa ita uidentur, ut quatuor tarsi 1. 2. & c. ossa his notis, 1. 2. 3. 4. insignita, cum osse cymbæ non absimili, ac **E** indicato, & talo **F** inscribitur. **E. F. G.** pro, & calcis osse **G** significato, à quinque pedij ossibus **I, II, III, IIII, V**, notatis, & **H. I, II**, digitorum ossibus **H** & **H** ostensis, adeò remouentur, ut sedes qua pedij ossa tarsi ossibus **III**, etc. committuntur, intueri possit. Hac nanque ratione sinus in superficie tantum insinuati, & capita **H H.** leuiter admodum protuberantia, opportunè demonstrantur.

I Pedi subiacet brachij os, seu humerus, anteriorem ipsius sedem ostendens.

K Scapulae dorsi portio, in hoc depicta, ut spinam ipsius cum summi humeri appendice lineis interstincta, & uarijs partibus efformata ostenderet. Atque hæc ossa præsens commōstrat tabula. reliqui uerò characteres ossium partibus ostendendis hunc in modum seruiunt.

L & c. Quatuor **L** in priori femore **A** notato positus, quatuor femoris appendices indicantur.

M & c. Quatuor **M** in altero femore locatis, etiam quatuor femoris appendices insinuantur, quarum circumscriptionem lineæ notant, quibus illæ à femoris osse, ut ita dicam, dirimuntur.

N N Superius **N** in osse sacri ossis lateri commissio, ac **D** insignito, appendicem notat ossis ilium. inferius autem **N**, appendicem ossis coxendicis.

O & c. Aliquot **O** in pedij ossibus, **I** scilicet, **III** & **V** signatis ponuntur, & deinde in primo secundoq; pollicis osse, & primo secundoq; medij digiti etiam **O** conspiciuntur, appendices in his ossibus insinuantia: non quòd tantum ossa **O** insignita appendicibus donentur, sed quia aliquot characteres eandem in similibus ossibus rationem esse, satis doceant.

P Humeri appendix.

Q Appendix spinæ scapulae, seu summi humeri.

R Lineæ, quæ plures spinæ scapulae appendicis portiones intercedunt.

S & c. In utroque femore duo scripsimus **S**, femoris notantes processus.

T Processus acutus inferioris maxilla, atq; ita etiam **T**, *λογόν* insignitur.

V V Duo sunt processus in osse alteri sacri ossis lateri coarctato.

X Processus appendicis superioris pedij ossis **V** notati, paruòque digito præpositi.

Y Y Duo processus, seu tubercula inferioris sedis humeri, qua cubiti ossibus articulantur.

a & c. In utroque femore ter **a** ponitur, tria femoris ostendens capita. Cæterum in priori femore **A** notato, in elatissima appendice **a** posuimus. In femore uerò **B** insignito, extra appendicem, ne fortè quis solam appendicem hic caput coxendicis ossi inarticulatum esse arbitretur.

b Caput maxilla inferioris dextrum.

c Caput tali, ossis quod cymbam refert sinum subintrans.

d Caput tali, tibiae sinum subiens, quod & **F** notatur.

e & c. Aliquoties in pedis figura **e** occurrit, capita notans pedij & digitorum ossium.

f Caput humeri superius, quod scapulae articulat.

gg Duo capita inferiora humeri, seu potius sedes quibus ulna & radius articulantur.

h h In utroque femore semel **h** ponitur, ceruicem capitis indicans quod coxendicis ossi immittitur.

i Ceruix in inferiori maxilla.

k Ceruix in talo.

ll Ceruices pedij ossium. Ponitur autem **l** in **II**, & in **IIII** tantum, ne reliquæ ceruices obscurarentur.

m Ceruix in humero.

n Acetabulum in coxendicis osse, cui femur inarticulatur.

o Acetabulum in humero. latitat autem **o** inter duo **Y**.

pp p Superfici tenus exculpti sinus, qui in tarsi ossibus uidentur.

qq Pedij ossium minimè extuberantia tubercula. duo autem **q** tantum his ascripsimus, quòd reliqua in umbra latitassent, & picturae quoque obfuisent.

rr Supercilia in coxendicis osse, ad superiorem acetabuli sedem conspicua. Si fortè in cartilaginibus has quoq; ossium partes aut sedes contueri lubet, omnes quæ in cartilaginibus spectari possunt, effigies cartilaginum trigesimo octauo Capiti præpositæ demonstrabunt.

TCVNQVE uocum multitudo & uariis illarum apud alios & eundem subinde authorem usus rerum descriptionem arduam reddit, nulla tamen æquæ uaria pugnantisq; dictionum est congeries, atque nominum, quibus ossium partes sedesq; indicantur, & quibus in ossiū descriptione perpetuò est utendū. Vt enim nunc ad sequens Caput uarias appellationes asseruē, quibus commissurarū ossa iungentiū species significatur, huc modo referuntur, *κάλου, ἐπίφυσις, ἀπόφυσις, κορώνη, κορώνις, κεφαλή, κεφαλαιον, ἄρθρον, κόνδυλος, πρῶχλος, αὐχλω, κοτύλη, κοτυληδών, ὀξύβαρον, γλῶκη, ἴτυον, ὄφρυς, ἄμβονον, χεῖλη, βαθυμόλον*, eiusq; generis uoces quamplurimæ, quæ Græcorū sunt nomina: Latinis autē, & si priuatim nōnulla tantum habentur, interpretum tamen lasciuia tot nominum myriades passim ita sunt obuiæ, ut iam seorsum unumquodq; Græcorum nomen assumendum ueniat, & quid ueteres qui pueros domi sedulo dissectandi rationem docebāt, illis intellexerint, addendum, quò tandem cuiusmodi uoce nos quoque simus toto sermonis contextu usuri, statuat. *κάλου* itaque, quo etiam nomine Græcorum interpretes subinde utuntur, aliquando autem artum, interdum uerò membrum uertunt, Græcis quatuor duntaxat membris accommodabatur, brachio scilicet, cubito, femori, & tibiæ: neque etiam aliam partem ea uoce Galenus usquam intellexisse uidetur. Verum quum raro, aut nunquam huius uocis usus mihi incidat, illi prolixius inhærendum non arbitror. *ἐπίφυσις*, quam Latini appendicem, applantationem, adnexum, additamentum, adnatum, & alijs innumeris profectò modis reddunt, perpetuò appendicem appellabo. Est autem *ἐπίφυσις* seu appendix, os alteri ossi adnatum, & peculiarem obtinens circumscriptionē, neque illius ossis cui committitur, uera portio. Huiusmodi appendicis naturam, quoties aut uituli, aut hœdi, aut agni, aut alicuius iunioris animalis pars aliqua mensæ apponitur, discere licet. Emundato enim femore, humero, tibia, aut radio, aut ulna, aut alio his simili osse à cæteris liberato, & ualidius nonnihil attrectato, ab illo ueluti aliud quoddam os decidere cōspicimus, appendicis nomine donatum. Atque id in iunioribus duntaxat animantibus intuemur. In ætate enim prouectis appendices adeò pertinaciter suis ossibus adnascuntur, ut ab osse auelli nequeant, uixq; coniunctionis lineam expriment, & ueræ suorum ossium portiones esse uideantur: cum interim in nuper natis magnam cartilaginis portionem inter appendicem & os cui ea adnectitur, intercedere appareat, quæ appendicem ossi glutinis modo connectit. Coalitus hic non læui planaq; perficitur superficie: uerum os cui appendix committitur, sinibus quibusdam & asperitatibus abundat, quibus appendicis tubercula sinusq; mutuo ingressu ualidius accommodantur. Præterea^b connexus iste hoc quoque priuatim nanciscitur, quòd os nulla prorsus sui sede mollius, & in duritia ac soliditate infirmius quàm circa ipsum connexum cernatur. Perpetuò enim os inibi pumicis spongiæ ue modo multis cauernulis intus plenum est. & quamuis id subinde reliqua propemodum ipsius longitudine unum sinum ampliter cauum & duntaxat medulla opletum obtineat, ac durissimum ualidissimumq; secundū sinus illius longitudinem existat: nihilominus tamen priusquam appendici os annectitur, sinus ille deficit, & ipsum mollius redditum, cauernulis, quemadmodum & appendix ipsa, scatet. Atque id ita perficitur, ut Galenus appendices sinuum medullam continentium opercula esse tradiderit. Quasi uerò appendicum cauernulæ medulla destituerentur, & non quamplurima ossa sinibus quibus medulla ossuosis fibris non intertexta continetur carentia, appendicem asciscerent. Amplis enim ossibus quæ sacri ossis lateribus coarctantur, eiusmodi sinus neutiquam adest: nihilominus tamen toti ilium ossis spinæ^c appendix coalescit, quemadmodum & toti infimæ sedi coxendicis ossis. Quin & scapulæ nulla ferè ex parte medullofæ,^d quatuor appendices annectuntur, duæ quidem ad ipsius basim, una ad mucronem interioris processus scapulæ, & quarta ad summū humerum: quæ peculiariter ex pluribus particulis extruitur. Demum dorsi uertebræ eius generis sinu carent: attamen ipsarum corpora superius inferiusq; sibi^e appendices uendicant. Imò non modò uertebrarum corpora appendices habent, sed etiam transfuersorum in thorace ac lumbis uertebrarum processuum & spinarum apicibus appendices annectuntur. Insuper & costarum radici uertebris coarticulatae appendix committitur, etiam si costarum os nullo amplo sinu medullam recipiente donetur. Cæterum uertebræ & puerorum dentes, qui etiam appendicibus decorantur, non solum indicant ossa his sinibus destituta appendices obtinere, uerum etiam argumēto sunt non solis grandibus ossibus Naturā appendices dedisse, quantumuis antehac Anatomicorum præcipui oppositum asseruisse uideantur, appendices magnis tantum ossibus adscribentes. Porrò ex ossibus eiusmodi sinus habentibus, femori quidem^f quatuor annectuntur appendices: unus capiti, quo coxendicis ossi inarticulatur: unus inferiori ipsius parti, quæ tibiæ committitur: & duo alij duobus ipsius processibus, quos ferè rotatores uocamus.

Varias esse uoces quib. ossiū partes sedesq; indicantur.

κάλου.
Artus.
Membrum.

ἐπίφυσις.
Appendix.

Expēde femoris appendices si. A.

fig. capiti inserta inter G & A.

N, N si. D.

X, Y, E, K si. 1. ca. 21.

Q, R si. K.

1, 2 si. ca. 17
A, B etc.

Qualuor si. A. deim
4 M si. B.

In u de Vsa partium.
Appendices sinuū medullæ continentium non esse opercula.

Non solū m grandib. ossib. appendices contingere.

Galen. lib. de Ossibus.

mus. Tibiæ ossi & fibulæ ad genu & ad pedem appendices adnascuntur. Radius quoque iuxta brachiale & humerum appendicibus donatur. Humero autem tantummodo superius, quæ scapulam spectat, appendix contigit: quemadmodum ulnæ duntaxat iuxta brachiale. Atque hæc ossa grandia sunt, quibus insignes Natura sinus largitur. Parua autem, quæ & nos quoque eius generis sinu contra Galeni placitum donari docuimus, haudquaquam appendice carent: quippe postbrachialis & pedij ossa ad unum omnia manifestissimum appendicem exigunt, ubi primorum digitorum ossium sinus ad articulationem subeunt. Superius uerò quæ hæc ossa brachiale & tarsum respiciunt, subinde appendicem quidem adipiscuntur, at firmiter semper quàm ima parte, ipsorum ossi coalitam. Item omnia digitorum ossa superius & inferiorius appendicibus plerunque decorantur, si ultima excipias, quæ superius tantum appendices habent. Hæc omnia in puerulis admodum sunt cōspicua. In ijs uerò qui iam ad summum incrementum uenere, appendicum connexus spectatu est difficilis, in senibus autem prorsus occultatur ac latet. *Ἀπόφυσις*, quem interpretes processum, excessum, explantationem, additamentum, & nescio quibus alijs uocibus uertunt, nobis processus appellabitur: estq; ossis pars nihil à suo osse differens, quàm quòd tuberculi seu gibbi instar ex osse procedit, quemadmodum ex arboris trunco radices ramiq; extuberare ac procedere uidentur. Eiusmodi processus in ossibus sunt quamplurimi. Nulla enim dorso est uertebra, quæ non multis donetur, quandoquidem aliquot ^b ceruicis uertebras etiã plures undecim processus habere, thoracis autem uertebras septem, lumborum uertebras nouem, suis locis docebimus. Deinde & inferior maxilla processibus utrinq; duobus donatur, & ^d humerus quoque, & omnia corporis ossa processus exigunt, quoties extra simplicem planamq; superficiem aliqua sui sede extuberant. Porro processuum, sicut & appendicum, nonnullæ sunt differentiæ. Quibusdam enim processibus appendix adnascitur, nam femoris processus rotatores nuncupati, & scapulæ spina (quæ processus scapulæ est) appendicem obtinent: quemadmodum & interior quoque scapulæ processus, qui ancoræ imagini confertur. Alijs processibus nulli sunt appendices, nam maxillæ inferioris, calcis ossis, tali, & reliquorum fungosorum ossium processibus appendices rarissimè contingunt, modò & eorum quoque ossium processus fungosi sint. Humeri etiam processibus, qui ad cubiti articulum consistunt, nulli appendices adnectuntur: quemadmodum neque ulnæ processibus, qui humero articulantur. Rursus ipsi appendices plerunque sibi processus uendicant. Ulnæ enim appendici processus accidit, quem columnæ, & quo scribimus stilo, dissectionum periti assimilarunt. Tibiæ quoque ossis inferiori appendici processus obtigit, quem interiorē malleolū nuncupamus. Deinde & pedij ossis paruum digitorum sustentis superior appendix ^b processum exigit, cui octauus pedem mouentium musculus inseri ostenditur. Humeri quoque appendix, quemadmodum & appendix infima femoris, in duos processus adeò insignes diuiduntur, ut utrosque capituli nomen seorsim mereri audias. Ad appendicem itaque & processum referuntur, quæ iam explicabimus ossium capita, ceruices, sinus, tubercula, & supercilia. Quanquã tamen processus nomen illis tantū processibus adhiberi fatius erit, qui alteri ossi non articulantur. Femoris namq; & humeri capita processus non nuncupamus, quemadmodum sanè acutos maxillæ inferioris processus, & tubercula humeri, quæ ad cubiti articuli latera prominent. Deinde & processus appendicibus ornatos, non appendices, sed processus simpliciter appellare opportunius fore putamus. Femoris enim rotatores, & scapulæ & uertebrarum processus, etiam si appendices habeant, processus aliorum Anatomicorum more (qui subinde *ἐπίφυσις* cum *ἀπόφυσις* confundunt) nuncupabimus: Appendicis autem processum simpliciter nunquam, non addito appendicis nomine, proferemus. quippe interiorē malleolū inferioris tibiæ ossis, appendicis processum esse dicemus. At hæc omnia obiter tantū intellectis nominibus, in ossium descriptionibus erūt obuia, ut & processuum quoq; usus in singulis ossibus manifestus euadet. Cōferunt autē processus præcipue ad cōmodam articulationem, & ossium cōmissuram, deinde ad multarū partium exortum, aut insertionem. Si enim ossa nullibi extuberarent, neq; collū ritu educerentur, ac rursus ualliū modo exculperentur, paucissima ex ipsis nasci, ipsisq; inseri possent. Nunc autē processus montis instar prominent, à quo plura quàm ex plano pronascuntur, aliaq; ei dein (ut sic dicam) inseruntur, & super ipsum exaedificantur. Quinetiam processus propugnaculi uice esse, scapularum & uertebrarum processus testabuntur. *Κορώνη*, seu *κορώνη*, interpretibus quibusdam cornix dicitur. At ueteres Græci in ossibus hac uoce acutum significabant processum, quem ad arcus cornu & incisio-

ἀπόφυσις.
Processus.

Processuum
& appendicum
differentiæ.

Processuum
usus.

κορώνη.

00 in fi.
pedis.

8 fi. 15 cap.
numeris no-
tantur.
c T. i. fi. C.
d XY fi. I.

SS fig. A.
B.

fi. 1. 2. cap.
24 R.
a fi. 3 ca.
31 i.
X in pede.

c T. fi. C.
et 6 muscu.
tab. A, B.

d 4, 5 fi. 6
cap. unus k.
alter i.

ptorio

ptorio stilo comparatur. Verum Galenus non eiusmodi acutos processus musculorum insertionibus & exortibus paratos, ita solum appellasse uidetur, sed & nonnulla ossium capita, quae aliorum ossium sinus articulationis ergo subeunt. Occipitij enim ossis capitula primae cervicis uertebrae sinibus articulata, non semel eo nomine appellauit, quum interim, idque potissimum in homine, acuti processus nomen neutiquam mereantur. κεφαλή, & κεφαλαίου, Latinis nomine capitis explicantur. qui hac uoce appellant ossis tuberculum, alterius ossis cauum articulationis motusque arbitrarij occasione subintrans. Et caput rursus prominens aut depressum nuncupamus, ad ipsius ceruicem id referentes. Femoris enim caput, coxendicis ossis sinui in articulum prominens dicitur, quod ab ipsius ceruice ad uerticem usque longus pertingat ductus: quemadmodum & humeri caput scapulae commissum, prominentis capitis loco numeramus, quoniam ipsius eminentissima parte ceruicem aut collum longe excedat. Verum pedij ossium capita, quae tarsi ossibus committuntur, adeo depressa planaque sunt, ut uix dicere queas, num ipsa tarsi ossium sinus subintrant, aut tarsi ossium tubercula in se recipiant. Praeterea neque in tarsi ossium cum osse cymba referente conexu a sinibus capita distinguere licet. dein eiusmodi capitula in plerisque uertebrae sinibus haberi, suo loco admonebimus. In praesentia enim sufficit addidisse, Graecos Naturae operum studio flagrantes, capita prominentia nuncupasse, quae manifestum ostendunt tuber, & ipsorum medio (quantum ad superficiem spectat) magis quam lateribus, aut in orbiculo eminent & extuberant. Depressa autem, quae adeo obscuro tubere gibbue praedita sunt, ut num caput, num sinus ea uocari debeant, non satis constat. Atque haec posteriora capita dissectionum periti κωνόδουλος uidentur appellasse, priora autem simpliciter κεφαλαία. At de condylo non ita multo post quaedam (quum ita uarie a multis id nomen usurpetur) adhuc subiiciemus. ἄρθρον, quem nos Articulū dicimus, Graeci primum uocarunt, ossium commissuram ad motum paratam. Verum Hippocrates crebro, idque potissimum in libris de Fracturis & articulis, ac Galenus etiam in eorundem librorum Commentarijs, articulum nominarunt rotundam ossis partem, in proximi ossis cauum sinumue immissam, & capitis nomine dictam. Atque huiusmodi caput Latini etiam uertebrae seu uertebrae appellare uidentur, quando femoris caput coxendicis ossis sinum subingrediens, ita nominant. quamquam alijs uertebrae nomen dorsi ossibus tantum accommodare, ut nobis uertebra idem significet, quod Graecis κωνόδουλος, nimirum quoduis dorsi os: quod & uerticulus nonnullis dicitur, a uerticuli uidelicet forma, quo mulieres fusos aggrauant. Caeterum capita quae iam dicto modo extuberant, quibusdam ossibus simplicia obtigerunt, ut femori qua coxendicis ossi articulatur, pedij & postbrachialis ossibus, qua digitorum prima ossa subeunt. Alijs duplicia sunt, ac gemina, & sinu quodam interstincta, ut femori qua tibiae committitur, primis & secundis digitorum ossibus, in inferioribus partibus, quae subsequenti ossium sinus subintrant. Rursus capitula alia rotunda conspiciuntur, ut femoris supremum caput: alia a dextra sede sinistrorsum longius ducuntur, atque ita quodammodo lata fiunt, ut maxillae inferioris capita. & alia a priori sede retrorsum longius feruntur, ut capita occipitij ossis primae uertebrae sinibus subeuntia. Verum & si a medico nomine medici digno huiusmodi capitula formae ac differentiae non minus quam proprii unguis, uel luxationum gratia, sint cognoscendae, hic tamen prolixius eas subdividendas esse haud existimaui, quod accuratissime singula in unoquoque osse persequi conabor. Porro ossium capita non semel Galeno ἐπιφύσεις, seu appendices uocantur, fortassis quod eorum nonnulla appendice constant: quemadmodum femoris capita, superius humeri caput, pedij ossium & postbrachialis capita, quibus primis digitorum ossibus coarctantur. Verum plerumque ossium capita neutiquam appendice formantur. Talus enim prorsus appendice caret, quemadmodum & humerus qua cubito iungitur: & maxilla quoque inferior capita, non autem appendices exigit. Unde non admodum recipienda uenit Galeni oratio, qua κώλων, hoc est artuum capita, ἐπιφύσεις & κωνόδουλος uocari docuit. Porro κωνόδουλος Latini nunc articulum, nunc nodum, nunc gibberum, nunc caput, nunc capitulum, nunc digitorum ossa uertunt: quod admodum uarie hanc uocem a Graecis haberi cognoscant. In Galeni enim iam dicta oratione, artuum capita eo nomine nuncupari uidentur. In libris autem de Administrandis sectionibus, ita duo inferiora femoris capita uocat, & tubercula capita ue inferiora humeri, perinde ac si eo nomine indicarentur gemina ossium capita. quod & Hippocrates in libro de Articulis insinuat, ubi luxatum humerum κωνόδουλος, hoc est digitorum articulis restituere docet. Verisimile enim est, digitorum ossa ita ab aliquibus fuisse nuncupata, quod geminis capitibus, quemadmodum femur inferiori sede donentur, & potissimum prima quatuor digitorum ossa, quae in luxationis restitutione humerum extrorsum, & dein sursum praecipue ducunt. Caeterum Galenus in primo

f. 5. ca. 11.

Metire id ad Dad B pri.

fi. ca. 30.

Ab m ad f in fi. I.

q. q in pede

cōfer f, t, u

13 fi. ca. 33

cum n, m, l

fi. 10.

f 9 fi. 15 ca.

et figure

16 ca. X, Y

a. b. Inmittite A 1 fi. ca.

30 in e, f, g

fi. 1 ca. 29.

c. figure

ca. 14, 15,

16, 17.

In libro de Ossibus.

κεφαλή.

κεφαλαίου.

Caput.

Capitulum alia

prominentia,

alia depressa.

ἄρθρον.

Articulus.

Vertebrae.

Vertebra.

κωνόδουλος.

Capitulum differ-

rentiae.

In i. de Usu

partium.

κωνόδουλος.

G, H fi. 2

ca. 27.

mo de Musculorum motu *κόνδυλον* appellat, depressum ossis capitulum, quando *κεφαλῶν* seu caput *κοτύλη* seu acetabulo, profundo ue seu alto sinui cōfert: *κόνδυλον* uerò, seu depressum minimeq; extuberans & planum capitulum, *γλήνη*, quam sinum esse dicimus, adeò leuiter in osse cælatum, ut an sinus, an capitulum sit, dijudicare uix possis. Atque in hunc modum à primis dissectionis professoribus *κόνδυλος* nomen proculdubio institutum fuit. quamuis interim facile curauero, ne hoc nomen quicquam obscuritatis alibi in nostra oratione pariat, quum non minus promptum fuerit, obscure & leuiter extuberans capitulum, aut internum externum ue femoris caput iuxta genu dicere, quam ambigua uoce condylum, uel nodum, uel quippiam simile sermoni inferere. Ac proinde etiam in cuiusque ossis descriptione perpetuò illud nomen nobis constituemus, à quo postmodum in musculorum, uenarum, arteriarum, & reliquarum corporis partium enarratione nunquam discedemus. *Τραχήλον*, & *αὐχίνα*, Latini collum & ceruicem nuncupant, his uocibus ossis partem quæ collo nostro respondet significantes. Collum nanque & ceruix tenues ossium sunt processus, quorum extremum crassius redditum in ossis caput finitur. Huiusmodi ceruices nullibi perinde conspiciuntur ac in femore, iuxta elasticissimum ipsius caput coxendicis ossi inarticulatum. Dein in maxilla inferiori adeò insignis ceruix se offert, ut & caput inferioris maxillæ ceruicis nomine ab Anatomicis subinde donatum sciamus. Quinetiam in talo quoque ceruix apparet, ante orbiculatum ipsius caput conspicua, quod nauiformi ossi inarticulatur. Ad hæc, pedij & postbrachialis ossa, quæ digitis coarctantur, ceruices ostendunt. In reliquis autem ossibus illæ non æquè manifestò conspiciuntur. Cæterum aliquando non modò tenuiores ossium partes in capita extuberantes, ceruices dicuntur, quinetiã & tenues processus ita uocamus, qui latiores redditi sinum constituunt cui aliud os coarctatur. Quod si in aliquo osse conspicitur, sanè in scapula est manifestissimum, cuius artior pars ante sinum cui humerus inarticulatur posita, ceruicis quoque nomen ab Anatomis professoribus obtinuit. *κοτύλη*, & *κοτυληθώρα*, ac dein *ὀφύραρον*, Latini in ossium descriptione (nulla nanque nobis modò mensurarum est ratio) acetabulum & acceptabulum, & uulgò pyxidem, & interdum buccellam uocant: his nominibus sinus indicantes, qui altius profundius ue descendunt, excuanturq; ac ossium capita excipiunt. Obseruantur autè eiusmodi sinus seu acetabula, in coxendicis osse, ubi femoris caput admittitur: dein & in osse cymbā referēte, in quem tali caput ingreditur. Neq; sanè in corpore alij sinus, quibus ossiū capita inarticulantur, illis duobus profundiores existunt. Verum arbitror à primis dissectionis professoribus, nō solum insigniter profundos sinus eo nomine appellatos esse, sed omnē sinum alterius ossis caput excipientem, modò quiuis illum primo intuitu sinum esse attestaretur. *γλήνη* autem ab ocularis sinus (quantum coniector) forma sinus dicitur, qui leuiter & superficiei tenus tantū cauatus est: ac talis occurrit, ut ignores num aliud os admittat, aut aliud os subeat, nihilo secus quam si duo plani læuigatiq; alferes inuicem imponderentur. Atque sic *γλήνη* depresso responderet capiti, quod omnium primum *κόνδυλον* nuncupatum esse arbitror. Tales sinus habentur in tarso ossibus, qua pedij ossa ipsis coarctantur. Item ossis cymbam referētis sedes, quibus id tarso ossa excipit, huiusmodi quoque sunt: ut & brachialis ossium nonnulla, quibus postbrachialis ossa articulantur. Præterea in prima ceruicis uertebra, ubi hæc depressa secundæ uertebrae capitula admittit. Verum hæc non ita dico, quasi inhibere uelim, sinus quosdam (qui & si manifesti sinus formam præferant, tamen non admodū profundè insinuantur) etiam *γλήνας* appellari. Nollē enim contentiose rixari, num tibiæ ossis sinus quibus inferiora femoris capita insident, *κοτύλης* aut *γλήνης* nomen mereatur. Attamen si articulationis species diligēter discussimus, meritissimo *κοτύλη* uocabimus apparentem sinum, *γλήνη* uerò sinum adeò obscurum, ut ambigamus an uerè sinuum numero ueniat adscribendus. Quamobrem autem sinus nunc leuiter, nunc profundè à rerum Opifice insculpantur, sequenti Capite, quod ossium commissurarum differētias explicabit, ostendemus: quando quidem articulationis gratia tam sinus quam capita formantur. Hic autem suffecerit nomina duntaxat declarasse: & si cui interim uisum fuerit, licebit & sinuum differētias hinc quoq; sermoni obiter adijcere. Quippe præterquam quòd alij altè, alij uerò in superficie tantum inciduntur, alij rotundi orbicularesq; sunt, ut coxendicis ossis sinus femoris caput excipiēs, & digitorum ossium sinus, quibus postbrachialis ossa inarticulantur. Alij autè oblongi sunt, ut radij sinus brachiali admittens: & primæ uertebrae sinus, qui occipitis ossis capitula excipiunt: & maxillæ superioris sinus, admittendæ inferiori maxillæ parati, in horum quoque sinuum numero reponuntur. Alij gemini sunt, ut tibiæ ossis sinus, quibus inferiora femoris capita committuntur: dein digitorum ossium sinus plerique gemini quoque censentur. Alij trochleis rotulisq; respondent, ut humeri sinus ulnam admittens. Alij C referunt, ut sinus ulnæ, quem humerus ingreditur. Cæterum ut sinus & capita articulo-

Τραχήλος.
αὐχίνα.
Collum.
Cervix.

Galen. initio
lib. de Ossib.

Gal. in libro
de Ossibus.
κοτύλη.
ὀφύραρον.
Acetabulum
etc.

γλήνη.

Sinuum &
capitū usus.

Sinum diffe
rentiæ.

h, h fi. A &
B.

i fi. C.

k in pede.

l, l in pede.

1, 2 fi. ca. 21
C, D.

f n fi. D.
a 11 fi. 33
ca. h.

b p, p, p in
pede.

c fi. 10 ca.

33. n, m, l.

d 6 fi. 25

ca. M, L,

K.

7 fi. 31 ca.
F, G.

f n fi. D.

a 8 fi. 24

ca. x, z, y.

b 2 fi. 27

ca. I, K.

c 1, 2 fi. 23

ca. K, L, M.

d 1 fi. 24

ca. E, C, D.

rum

rum gratia cōstituuntur, ita quoque & ἵπυες, ὄφρυες, ἀμβονες, χείλη, quæ Latinis supercilia & labra nuncupantur. Sunt autem processus ad sinuum orbem instar labrorum prominētes, & sinus profunditatem augentes. Hi tamen in omnibus articulis ferè & ossium commissuris conspicui sint, euidentissimè tamen ipsorum naturam in profundissimis sinibus ostendunt. Quare etiam in coxendicis ossis sinu, cui femur inarticulatur, altissima maximeq̄ prominentia uidentur supercilia, ut sinum impensius cauum redderent, femorisq̄ luxationem accuratius prohiberent. Quò minus enim ossa promptè luxentur, supercilia in primis conducunt. *Βαθυιδας* autem, sinus quidam sunt, qui basis firmamentiq̄ ritu, ultrà quàm animanti ex usu sit, os moueri haudquaquam sinunt. In anteriori enim humeri sede, & in posteriori sinus exculpitur, singulos ulnæ processus excipiens. Anterior nanque sinus priorem ulnæ admittit processum, quando cubitus extremè flectitur: posteriorè autem sinum posterior ulnæ processus in cubiti extensionibus ingreditur. Quoniam itaque posterior sinus in anteriorem non est peruius, hi ulnam ultrà quàm expedit haudquaquam moueri sinunt. Si enim essent peruij, neque processibus obuiam irent, cubitum æquè in acutum angulū extenderemus, atque modò flectimus. Meritò itaque primi dissectionum professores, hos sinus *βαθυιδας* uocarunt: quamuis Hippocrati non huiusmodi tantū sinus ita appellentur, uerum etiam reliqui, in quos tubera ossium ingrediētia insidunt. Vlnæ nanq̄ sinum C modo exculptum, & quem humeri orbita subit, *βαθυιδας* nuncupauit, quemadmodum alij totum cubiti cum brachio articulum. Illi quos prius in humero narrabam sinus, id priuatim sibi uendicant, quòd soli ferè omnium sinuum alterius ossis processus in articulorum motibus excipientium, ij cartilagine uix incrustentur: quemadmodū alij plerique ossium sinus, articulandis ossibus non parati, sed solum in hoc incisi ut ligamenta aut musculi in ipsis ualidius aptioriq̄ sede inserantur, & interdū quoque aliqua ex hisdem initium commo- dius ducāt. Cuiusmodi sinus in interno latere magni externiq̄ processus femoris obseruatur, & in talo & calce, in medio duorum articulorum, quibus hæc ossa inuicem coarctantur. At hæc omnia, (quemadmodū & sinus, quibus tendines uehuntur, atque ne sua aberrent sede cōtinentur, quales in externa radij sede iuxta brachiale occurrunt) in priuatis ossium descriptionibus magis erunt obuia: & si aliud quodpiam nomen, quo in ossium descriptione utendum erit, hinc prætermiserim, id sequentibus Capitibus recensebo. Vereor enim ne ista, utcunque utilis sit, ante ossis cuiusque enarrationem prolixitas, ab Anatomæ studio aliquem properandi cupidum deterreat, isq̄ non mediocri dispendio aliud perquirat compendium. Quamuis non minus Galeni librorum occasione, quàm quæ subsequetur ossium descriptionis gratia, in hunc modum nomina prælibare operæ precium fuit.

DE OSSIVM INTER SE STRV-

tura & contextu. Caput IIII.

SSA humani corporis instar unius continuiq̄ ossis, lapideæ cuiusdam statuæ modo, effingi nequierunt. Nam & si ita quidem hominis fabrica iniurijs minus foret obnoxia, & ipsius ossa firmiorem sedem adipiscerentur, neque luxari, neq̄ excidere ac distorqueri possent: tamen quia homo motu (qui animalī maxime, si quid aliud, proprius censetur) neutiquam destitui debuit: & quum motus citra ossium diuisiones commissurasq̄ haud perficiatur, hominem è multis ossibus fabrefieri magnoperè cōduxit. Quinetiam ossa inuicem componuntur non solum motus gratia, sed etiam alicuius corporis transitus occasione, aut securitatis, seu noxijs ferendis pertinaciæ causa, aut partium diuersitatis nomine. Propter motum quidem digitorum ossa inuicem committuntur, deinde ulna & radius cum humero, & humerus cum scapula, & femur cum tibia, præter eiusmodi innumeros ossium connexus. Transpirationis uerò seu transitus alicuius corporis gratia, futuras capituli efformari, tunc dicam, quando has fuliginosa cerebri recrementa transmittere, & duræ cerebri membranæ fibris uiam præbere docebo, ex quibus membrana caluariam succingēs conflatur. Pariter quoque & in capituli futurarū sermone (ne longius exempla petantur) caluariam non uno osse, sed pluribus efformari audies, ne fortè hæc quapiam ex parte læsa, latè rumpatur, uitiumq̄ uelut in fictilem ollam longius quàm ad ossis circumscriptionem pertingat, sed ut ipsum unà cum osse ad futuram terminetur. Ad hæc, propter partium differentiam, uerticis ossa utcunque mollia duris temporum ossibus committi, in eorum ossium commissurarū sermone intelliges. Omnia igitur ossa inter se cōtigua sunt, & neque os ullum (nisi fortassis quod ab v imagine *ὄφρυς* nuncupatur, & si quod in cordis basi consistit) seorsim per se habetur, sed aut pars continui est, aut aliud os cōtingit, ac alteri adnectitur: adeò ut sagax rerum parens Natura

ἵπυες.
ὄφρυες.
ἀμβονες.
χείλη.
Supercilia.
Labra.

Βαθυιδας.

Libro de Fracturis.

Sinus articulationis nomine non parati.

Homine pluribus ossibus consistere, motus gratia.

Transitus ex-
pirationis gratia.

Gratia difficultatis patienti.

Partium differentia gratia.

Li. 2. de Partib. animal. Capite 9. & lib. 3. de Hist. ani. Cap. 7.

tura, ossibus tanquam uno continuoq; & tanquam pluribus ad cōmemoratos usus hominem uti uoluerit. Quòd uerò^a cartilago & interdum^b ligamenti portio inter ossa quæ inuicem com-
mittuntur interuenit, uilius pendendum arbitror, quàm ut eius gratia cum Aristotele minus aptè possimus dicere, ossa inter se esse contigua: quamuis interim is ossa uenarum modo con-
tinua esse attestetur: præterea etiam asserens, hæc ex dorli spina non secus quàm uenas à corde principium ducere. Hanc porrò^c integram ossium mutuò cohærentiū seriem Græci σκελετόν, quasi assicatum esset cadauer, nuncuparūt. Cæterum ut uariis compositionis usus est, ita quo-
que multiplex eiusdem est ratio: quam modò obiter in tabellam primùm reijciam, latius singulas commissurarum differentias dein explicaturus.

a 8 fi. 32 ca. b fi. ca. 14 R, R.

Tres fig. ad huius li. cal cè posite.

TYPVS COMMISSVRARVM

OSSA IUNGENTIVM,

Humani corporis ossa inuicem committuntur
structuris, quæ

Motum edunt

Nullum penitus habent
motum, fiuntq; per

Manifestum & euidentem, ut dearticulatio femoris in coxendicis osse, primæ uertebrae cum secunda, ulnae cū humero. Hic contextus Anatomes professoribus diarthrosis uocatur.

Obscurum & obseruatu difficilem, ut tali cum osse cymbam referente, & tarsi cū pedij ossib. tali ad calcem coarticulatio. Hæc structura synarthrosis dicitur.

Componuntur autem ista

Enarthrosi, qua femoris caput in acetabulū coxendicis ossis & tali caput in nauiformis ossis acetabulum inarticulatur.

Arthrodia, ista specie prima uertebra ad secundā, & tarsi ossa cū pedij ossib. quasi planis superficieb. coarctantur.

Ginglymo, quo ulna cum humero, & calcis os cū talo ingressu mutuo connectuntur.

Gomphosim, hac cōstructio, nis specie dentes tanq; clauis maxillis insiguntur.

Suturam, qua specie multa capitū & nonnulla maxillæ superioris ossa serrata compagis modo inuicē cōstruuntur.

Harmoniam, hac (præter alia) nasi ossa ueluti simplices lineas mutuò compactas cernimus.

Symphysim, qua humiliora pectoris ossa inter se, & appendices suis ossibus concinnè coalescunt.

Atque hæc omnia committuntur

Alicuius partis ope, aut

Ligamenti, ut uniuersi ossiū nexus qui motu pollent uoluntario. Atq; hæc commissuræ ratio synarthrosis uocatur.

Carnis, ut omnes ossium commissuræ quas muscoli circumdant. Præterea dentes in suis alueolis quasi carnis beneficio innecti uidentur. Hanc synsarcosin uocamus.

Cartilaginis, cuius interuentu pubis ossa inuicem neclituntur, & in minoribus natu humiliora pectoris ossa. Insuper appendices in prima adhuc etate cartilagine glutinis modo mediante, suis ossibus conuascuntur. Dicitur autem iste connexus synchondrosis.

Nullius partis beneficio. Ita enim in natu grandioribus appendices ipsorum ossibus coalitas cernimus. Deinde omnes suturæ, quemadmodum & harmoniæ absq; corporis alicuius auxilio hærent.

Hu-

Huiusmodi itaque commissurarum differentijs ossa inuicem committuntur. Ac primum quidem uoluntarij motus gratia eorum naturalis fit compositio, quæ à Græcis ἀρθρωσις & ἀρθρον, nobis articulatio articulusque nuncupatur. Verum motus huiusce in omnibus articulis non eadem est ratio, quandoquidem alij motus euidentes sunt, neque quenquam latent, nemo enim non caput super collum moueri sentit, femurque ad coxendicis os, & extremam manum ad cubitum, ac præter innumeros articulos, ipsos quoque digitos. Hæc articulationis species euidentem motum ostendens, ἀρθρωσις dicitur, quasi laxa esset dearticulatio: quemadmodum & Hippocrates eam ἀπὸ ἀρθρωσις, quasi ab articulationem uocauit. Aliorum uero articulorum neque ualidus neque manifestus, sed obscurus adeoque difficilis latensque motus sentitur, ut is neuiquam à finibus promptè dijudicari queat. Cuius enim postbrachialis ossium ad brachialis ossa coarticulationis motus non est obuius: si tamen in planam superficiem primum digitos extenderis, ac indicem dein minimumque digitum medio & annulari instar x aut decussatim subieceris, digitorumque radicibus ueluti semicirculū statuere coneris, postbrachialis ossa non prorsus immobilia apparebunt. Atque idem quoque in brachialis ossium inter se commissuris, & calcis cum talo, talisque cum osse cymbam exprimente, ac rursus huius cum tribus tarsi ossibus, & calcis cum tarsi osse cubum referente, tarsi que ossium cum pedij ossibus usuuenit. Harum namque commissurarum ne obscurissimum quidem motum, nisi mente sedulo adhibita, animaduertes. Vocata est autem hæc articulationis species συνάρθρωσις, quasi coarticulationem dixeris, solius motus quantitate à dearticulatione discrimen recipiens. Cæterum utranque articulationis speciem Natura non simplici compositionis genere nexuit, quemadmodum etiam neque omnibus articulis par motus attribuitur. Alij enim flectuntur & extenduntur, atque in hoc illudque latius adducuntur, & abducuntur, ac demum in gyrum quoque circumuertuntur. Femur enim & brachium hos motus ostendunt, quippe brachium pectori adducis, & retrorsum ad dorsum agis, dein sursum ad caput moues, deorsumque ad ilia fers: ac demum circumagis quoque, quum pollice in mensam fixo, reliquis digitis circulū quam potes maximè moliris. Ita & femur antrorsum retrorsumque & introrsum ad aliud femur, & extrorsum ab alio ducis, & circumuertis pariter, quum calce in terram firmato digitos huc atque illuc in latera agis. Hoc enim pacto circumuersionis motum subaudire conuenit, non autem quum brachium modò antrorsum, modò sursum, modò retrorsum, modò deorsum, succedentibus motibus ueluti in circulū moues. quod in usibus musculorum explicandis diffusius persequemur. Alij articuli duntaxat flectuntur & extenduntur, atque in latera mouentur, omnis motus circumuersionis expertes, ut prima digitorum internodia, & ipsum brachiale quæ cubito iungitur. Alij uero flectuntur & extenduntur, simulque circumuertuntur, nullum interim in latera motum sibi uendicantes. Vt radius simul cum ulna ad humerum flectitur & extenditur, ac etiam ad humerum circumuertitur, seu in pronum supinumque agitur. Alij solum flectuntur & extenduntur, ut ulna ad humerum, & tibia ad femur, & secunda & tertia quatuor digitorum internodia, & tertium pollicis. Alij duntaxat circumuertuntur, ut prima ceruicis uertebra supra secundam, uelut ad axem cum uniuerso capite circumuoluitur: & radius supra ulnam non nisi in pronum supinumque circumuersionis motu ducitur. Quoniam igitur omnes articuli non simili pollent motu, nequaquam mirum uideri debet, diuersa quoque compositionis specie eosdem compingi. Ac species hæc seu forma est tripartita, à uetustissimis Græcorum qui filios dissectionis rationem docebant, triplici uoce donata, ἐναρθρωσις uidelicet, ἀρθρωσις & γυγλήμω. quanquam fortassis hæc nomina à Diocle, & illis qui primum resecandi rationem commentarijs tradidere, postmodum fuerint confusa. ἐναρθρωσις itaque articulationis speciem notabat, in qua excipientis ossis cauum sinus ue altus, & acetabuli modo exculptus est. Caput autem quod illi inarticulatur extuberans, adde & sinum in hac articulationis differentia similiter ac caput esse simplicem, unicum scilicet sinum & unum caput, perinde ac in femoris articulatione cum coxendicis osse, & in humeri cum scapula, & postbrachialis pedijque ossium cum primis digitorum ossibus fieri conspiciamus. Commemorati modò articuli manifestis pluribusque motibus donantur. Femur namque & brachium, cuius os humerum dicimus, flectuntur, extenduntur, ad latera ducuntur & circumuertuntur. Prima autem digitorum ossa non circumuertuntur, quod cum musculorum ratione & ossium quæ sesamo comparantur, tum etiam articuli constructionis gratia accidere audies. Huiusmodi etiam articulatione brachiale radio iungitur, quod flectitur & extenditur, & in latera agitur. Radius quoque humero συνάρθρωσις committitur, quare etiā pluribus motibus donatur. flectitur enim & extenditur simul cum ulna, & deinde circumuertitur, adeò ut Naturam συνάρθρωσις in simplicibus articulis, qui continua & non intercepta cartilaginis incrustatione, ut sic dicam, perficiuntur, confinxisse cōstet, quoties ipsi pluribus motibus idem os moueri uisum fuit, in illis motibus quam

ἀρθρον.
Articulus.
Euidentes motus.

ἀρθρωσις.
Lib. de Articulis ossis iugalis docens luxationem.
Motus obscuri.

συνάρθρωσις
Coarticulatio.
Articulos omnes non ijisdem motibus.

Tres articulorum forme.

συνάρθρωσις.

Quædo in simplici articulo Natura enarthrosin molatur.

a Immissum hic finge A
1, 2 fig. 30.
cap. in c, g,
f, 1 & 2 fi.
29 Capitis.
b C, D, 1 fi.
27 Capitis.

B simpli

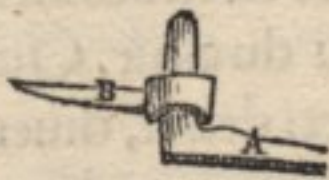
simplicissimo minimeq̄ gemino utens ossum connexu. ^a Tali uerò caput ossi cymbam referen-
 ti hac articulationis specie iungitur, ut etiam quædam brachialis ^b ossa inuicem articulari suo lo-
 co docebimus, non minus quam secundæ, tertiæ, quartæ & quintæ costarum cartilagine hac
 articulationis specie pectoris ossi coarctantur. In præsentia enim abunde est, commissurarum
 differentias naturasq̄ enarrare, & in illis scopum Cōditoris recensere, quibusdam tantum ad-
 ditis exemplis, qualia hæc posteriora in obscuris motibus censeriqueunt. Omnes enim articu-
 los semper enumerare, & si promptissimum mihi quidem esset, illi tamen Anatomes tyronem
 nondum explicatis ossibus remorarentur, ac negocij difficultate à pulcherrima Dei operum
 inquisitione absterrerent. ^c *Αρθροδία* itaq̄ articuli species est, quæ cauum sinumq̄ leuiter & su-
 perficietenus exsculptum, & caput ossis depressum adipiscitur, & ueluti planarum superficie-
 rum connexu fit. & quemadmodum in enarthrosi quis sinus caputq̄ sit indicare leuis est ne-
 gotij, ita è diuerso in arthrodia utraque adeò obscura sunt, ut ignores cui nam ossi sinus aut ca-
 pitis nomen opportunè debeas adscribere, perinde ac si duas superficies planas inuicem incum-
 bere fingeres. Hac specie committuntur ^d tria interiora tarsi ossa cymbam referenti ossi, & ^e pe-
 dij ossa tarsi ossibus, nōnullaq̄ brachialis ossa postbrachialis ossibus, dein quartum brachialis
 os quod rectum uocabitur, tertio brachialis ossi: & clauicula summo humero. Atq̄ in his com-
 missuris adeò obscuri sunt motus, ut perquam arduè sentiri possint. Quasi Natura hanc articu-
 lationis speciem in simplici articulo tentaret, ubi uix tantillum os moueri statuit. Nullibi enim
 simplicem eandemq̄ ueram arthrodiam reperias, ubi manifestus sit motus: quemadmodū for-
 tē duplicem obseruabis manifesto motu præditam, sed illo ferè unico & simplici. Prima nan-
 que ceruicis uertebra nullo motu alio, quam liquido circumactu super secundam moueri pro-
 babitur, & duobus interim locis prima hominis uertebra secundæ per arthrodiam iungitur,
 utrinque scilicet ad secundæ uertebrae dentis latera, & dens ipse quodammodo arthrodia pri-
 mæ uertebrae committitur. Quanquam in his uertebrae nexibus sinus capitaq̄ adhuc ma-
 nifestiora sint, quam in simplicibus, quas antea enumerauimus, arthrodij. Ad hæc, eiusmodi
 quoque arthrodiam obseruabis in reliquis etiā ^f ceruicis uertebrae, & ^g thoracis quoq̄ omnibus,
 ad eam usq̄ quam ab incumbēte ipsi uertebra & ab ipsi subiecta suscipi exponā. Nam earū uer-
 tebrarum connexus, qui ad radicem spinæ seu posterioris uertebrae processus consistunt,
 ita committuntur, ut subingredientes unius uertebrae partes leuissimè protuberent, & partes
 aliam uertebrae admittētes, superficietenus tantum sinuentur. Quamuis in his uertebrae præ-
 ter flexionem & extensionem, etiam aliquis in latera motus obseruetur. Atque ita si eiusmodi
 duplicem uertebrae ad se inuicem articulationem arthrodiam esse dixerimus, hanc non ex-
 actè simplicis motus gratia perpetuò fieri etiam fatebimur. ^h *Γίγγλυμος*, quæ tertia articuli spe-
 cies censetur, manifestis sinibus capitibusq̄ perficitur, sed nequaquam simplicibus. Fit enim
 ginglymos, quoties mutuo ingressu ossa inuicem iunguntur: ita ut unius gibba, alterius ossis
 caua subintrent: & rursus unius ossis sinus alterius gibba admittant, perinde ac si digitos mu-
 tuis ingressibus committas, aut ostiorum cardinibus hanc articuli speciem
 conferas, in quibus ferrum parieti infixum illud quod ostio cōmittitur ex-
 cipiatur, ipsiq̄ etiam ostij ferro parietis ferrum subintret. Ab hac enim imagi-
 ne præsens articulationis species nomen inuenit. ⁱ Hæc in genu occurrit,
 tibiæ enim os duobus donatur sinibus, in quorum medio tuberculū pro-
 minet: femoris autem inferior pars duo exigit capita, tibiæ ossis sinus ingre-
 dientia. dein in capitum medio sinus uisitur, tibiæ ossis tuber suscipiens. ^j Eadem ratio in secun-
 dis & tertijs quatuor manus ac pedis digitorum articulis seruatur, & in tertio manus pollicis
 internodio, & in secundo pollicis pedis. Superius enim horum articulorum os duo obtinet ca-
 pita, in quorum medio sinus cōsistit: inferius uerò, ac (ut sic dicam) ungui uicini os, duobus
 donatur sinibus, tubere quodam diremptis. Ad hæc, humeri cum ulna articulus ginglymo ele-
 gantissimè perficitur. Ulnæ enim sinus humeri tubercula excipit, & rursus ulnæ tubera hume-
 ri sinus mirificè subeunt. Atque in dictis iam ossibus ginglymos in uno cōtinuoq̄ fit articulo,
 qui solam extensionem & flexionem nanciscitur, nullo interim alio motu præditus, non aliter
 quam si hac articuli forma rerum Opifex utendum duxisset, quoties articulum duntaxat flecti
 extendiq̄, aut alio simplici tantum motu agi oportuit. Huc quoque (quantum coniectura
 assequi ualeo) ueteres Græci reposuerunt ossa inuicem distinctis remotisq̄ articulationibus
 commissa, quæ simplici motui præficiuntur. idq̄ tunc potissimum, dum illæ articulationes
 inter se in susceptione uariant. ^k Radius nanque ulnæ duplici articulo committitur, & eius be-
 neficio tantum simplici motu, qui in supinum prouertitur, pollet. Iuxta humerum enim ulna
 in sinum sibi exsculptum radij admittit capitulū, & iuxta brachiale radij sinus ulnæ capitulum
 excipit.

αρθροδία.

Quando Na-
 tura arthro-
 diam constitu-
 rit.

Γίγγλυμος.

Hic A ferrū
 seu cardinem
 notat, parieti
 infixum: B au-
 tē, ferrū quod
 ostio seu fene-
 stræ neclitur.

Quando Na-
 tura gingly-
 mos forma
 uerit.

Quibus modis
 duplices arti-
 culi forman-
 tur.

a Iunge O 3
 fi. 33 Ca. in
 li 11 figuræ.
 b 2 fi. ca.
 25 numerus
 7 in 1.

c Iunge f
 1, u fi. 13 ca.
 33. cum n,
 m, 110 fi.
 d fi. ca. 3.
 99 ad pp.

e Iunge 4
 fi. 15 ca. X
 cum c fi. 5.
 Dein 4 fi.
 a, b, cum d,
 e, f, quinta.
 Postea L. 4
 fi. cū 5 fi.

f Iunge 8.
 7 fi. cap. 15.
 cum 9 fi.

g Iunge X
 et X fig. 3
 ca. 16, cum
 a et b 2 fig.
 aut cum c fi
 guræ 3.

h Cōfer G, F
 et I, 7 fi. 32
 ca. cum E,
 F et I 2 fig.
 30 capitū.

i In 2 fig.
 27 cap. iun-
 ge G, H, I ad
 l, K, M.

k k' 2 fi. 24
 ca. Aut com-
 mitte m 3 fi
 guræ in l 5
 fi. et p 5 fi.
 in o 7 fig.

excipit. Idem in calcis & tali cōnexu (ut & ginglymos obscurum motū edentes aliquot recen-
 seam) obseruatur. In posteriori enim sede talus calcis tuber assumit, in anteriori uerò calcis
 sinui caput tali inarticulatur, adeò ut meritissimò & hīc quoque mutuis ingressibus ossa articu-
 lari dicantur. Pariter huc quoque ueteres retulisse uidentur duplices articulationes, etiamsi mu-
 tuo eodemq; uario non fierent ingressu, sed simili utrinque modo, ut capitū ad primam uerte-
 bram connexus censerī posset. Duobus enim inuicem distantibus primæ uertebræ sinibus,
 duo occipitiū ossis capita ueluti enarthrosi articulantur, neque quicquam dextri lateris articu-
 latio à sinistri, specie forma ue discrepat. Sic quoque & aliæ uertebræ inter se coarctantur.
 Nam inferior seu subiecta superiori seu superpositæ duplici articulo cōmittitur, illis nimirum
 articulis^c qui ad spinæ seu posterioris uertebrarum processus radicem haberi dicentur. Non
 enim de uertebrarum nexu, quem suis corporibus moliuntur, in præsentī loquor: quum is,
 quantum ad propositum spectat, uarius sit. quemadmodū etiam uertebræ supra duodecimam
 thoracis consistentes, quod ad articuli formam attinet, posterioribus articulis arthrodia mu-
 tuò iunguntur: quæ uero duodecimæ subiacent, quodammodo^e enarthrosi. Verum si huius-
 modi uertebrarum nexus, quia duplices (unus utrinque nimirum ad latus) sint, sub ginglymo
 complecteremur, etiam aliquot huius generis articulationes non simplici tantum motu dona-
 tas fateremur, quum uertebræ præter extensionem & flexionem, in latera quoque non nihil
 agantur. At non arbitror ueteres illos Anatomicorum præcipuos, uertebras ideo ginglymo
 articulari dixisse, quòd prima ceruicis & duodecima plerunque thoracis uertebrarum dunta-
 xat exceptis, semper una uertebra superiori parte suscipiatur ab alia, & inferiori parte inferio-
 rem suscipiat: aut contrà, superiori parte aliam suscipiat, inferiori autem suscipiatur. Quamuis
 id Galenus satis innuat, hac ratione ginglymon fieri autumans: & fortè non animaduertens, si
 uerum assereret, tunc oportere^f tria ossa ad articulationem concurrere, primum scilicet os uer-
 tebram, quæ superiori sua sede exciperetur: & secundum uertebram, quæ superiorem hanc se-
 dem exciperet: & tertium uertebram, quæ à mediæ seu primæ uertebræ inferiori sede suscipe-
 retur. Ut enim una suscipiat, eademq; suscipiatur, præter illam, & suscipientem & susceptam
 quoque concurrere necessum esset. Atque hac etiam ratione ad plurima ossa ginglymos refe-
 rendus esset, ad ea nimirum quæ ima sui parte aliud os subirent, & superiore aliud admitterēt:
 aut ex aduerso, in superiori sede aliud ingrederentur, inferiori autem aliud exciperent, nullo ar-
 ticationis formæ habito respectu. Et huius generis censerentur^g prima digitorum ossa, quæ
 superiori sede per enarthrosin postbrachialis ossibus iunguntur, & ima parte subsequenti os-
 sis digiti sinus subeunt. Verum de digitorum uertebrarumq; connexibus suo loco cumulatim
 pertractaturus, nunc commissuras nullum prorsus motum ostendentes exequar, si prius ad-
 monuero, nullum hæcenus dictorum ossium contextum fieri, nisi sinibus & capitibus seu su-
 perficiibus leui lubricaq; cartilagine incrustatis, si modò^h uertebrarum corporum ad inuicem,
 & sacri ossis cum duobus ipsi coarctatis ossibus connexum secluseris, in quo cartilagineum li-
 gamentum priuatim interuenire posterius audies. Quæ uerò iam narrabuntur commissuræ
 omni prorsus motu destitutæ, læui lubricoq; contactu neutiquam fiunt. Atque harum pri-
 ma γόμεφωσις dicitur, estq; cum instar clauis ossi infigitur: quæ dentes ad unum omnes maxil-
 larum præsepiolis tanquam clauis adeò impinguntur, ut ne tantillum quidem moueantur.
 Cæterum ueteres interdum instar clauis connexum, etiam ad articulum, sed alia ratione contu-
 lerunt, quum ossa inuicem alterius ossis beneficio tanquam clauis cuiusdā interuentu coarctari
 dicerent. quemadmodum Aristoteles innuat, quum duo ossa caua in medio clauum habere scri-
 bit, tibiam & calcis os sinus obtinere, & talum suis tuberibus eos sinus clauis ritu ita subire arbi-
 tratus, ac si duo asseres eodem spiculo committerentur. Verum trigesimo tertio Capite tali na-
 tura tradetur, cuius connexus ad tibiam & calcem ginglymo, & in hominibus & in quadrupe-
 dibus articulatur. Homines enim talo non destituuntur, quamuis is à solipedū ac bisulcorū ta-
 lo forma (non autem situ) discrepet. Nam tibiam omnibus subiicitur, & calci, aut quod calcis ui-
 cem gerit ossi articulatur. Femoris enim os tam in auibus quàm in equis & porcis, & reliquis
 quadrupedibus, Aristotelem, & in tertio de Usu partiū Galenum lufit, quòd in illis æque ac in
 hominibus femur uisu obuium non sit: ut modò in suum locum asseruem, quæ in libro de Cō-
 muni animalium gressu Aristoteles, ob ignoratum ipsi in quadrupedibus & auibus femoris
 os, & brachij os, parum rectè posteris tradidit. Sutura, quam ῥαφίω Græci appellant, compo-
 sitio quædam est, ad consutarum rerum similitudinem. Hanc nonnulli quū explicare student,
 ferratam compagem structuramq; alij in unguem commissuram esse definiunt. Sed illi nobis
 in memoriam reuocant, mutuam ferrarum contrario occursum ingressum, quo dentatæ alterius
 ferræ partes in alterius sinus subeunt. Hi uerò quæ in unguem committi dicuntur, quū gibbæ

Immitte P
 fi. 7 ca. 33 in
 Q. A. fi. 1.
 S. 4. fi. in R
 septimæ.

Iunge B 1
 fi. ca. 15 in
 N 2 fig. et
 D, E, F, G,
 fi. 1 in O, P,
 Q, R, fi. 2.
 c N, O fi.
 ca. 14.
 d R fi. ca.
 14.

Iunge O 2
 fi. ca. 14 in
 K, L, M
 fi. 3.

Conspecte
 tres uerte-
 bras fi. 3
 ca. 19.

1 fi. 27 ca.
 B. et 2 fi. E.

fi. ca. 14 R.

Immitte de
 tium seriem
 A. A notatā
 fi. ca. 11 in
 quartā fig.
 cap. 6.

Expende
 qui in 3 in-
 tegrariū fig.
 si inter 4
 et a cōsi-
 stit. Aut cō-
 fer figuras
 ca. 31 cū fi-
 guris ca. 33.

Libro de Ossi-
 bus, & 3 libro
 Cōmentario-
 rii in Hippo-
 lib. de Arti-
 culis.

γόμεφωσις.

Capit. 9 libri
 2 de Partibus
 animalium.

ῥαφίω,
 Sutura.

videlicet partes ad unguium figuram structae, in sinus quibus concinnè excipi possunt, inferuntur, qua connexus serie arcarum seu lecticarum asseres subinde inuicem compingi cernimus. Caeterum posteriores, suturae formam accuratius quam priores explicant. Quemadmodum omnium proximè eam assimulant, qui suturas ad limborum suturae effigiem conferunt, quando, ut de unguibus diximus, panni unius flosculi in alterius sinus mutuis ingressibus consuuntur. Eiusmodi futuris ossa capitis magna ex parte compinguntur: & inter reliquas semper suturae speciem elegantissimè ea ostendit, quam Δ literae in occipitio comparamus. Porro $\alpha\epsilon\mu\omicron\nu\iota\alpha$ ossium structura est per simplicem lineam, citra omnem tuberis, sinus & asperitatis mutuum ingressum commissa. Ad hunc modum quaedam maxillae superioris ossa, & praesertim nasi inter se iungi putantur. Caeterum quia harmoniae conexus uix unquam ad am-

Serrata com
pago.
Instar ungui-
um commissu-
ra.

Limborum u-
ria insuitio.
 $\alpha\epsilon\mu\omicron\nu\iota\alpha$.

$\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$.

sim instar simplicis lineae perficitur, sed nonnullae asperitates mutuo ingredientiæ perpetuo ferè cum ossa rumpuntur, in harmonia occurrunt, ueteres futurarum uoce etiam harmonias plurimum complexi uidentur. $\Sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ est naturalis ossium unio, qua commissurae forma appendices suis ossibus connascuntur, in aetate quidem minoribus, quum ossa adhuc mollia fungosaque existunt, cartilaginis interuentu: in grandioribus uerò, ubi iam ossa induruerunt, appendices citra alicuius corporis interuentum ossibus adeò uniuntur, ut coalitus lineam uix conijcere queas. Hac quoque unione ossa sacri ossis lateribus commissa inuicem in pube coalescunt. Dein admodum pueris utriusque lateris os tribus formari ossibus apparet: quae tribus lineis in coxendicis ossis acetabulum concurrentibus interstinguuntur: ut etiam in agnis uidere est, in quibus cartilago lineas has sicut in pueris intercedit. in paulo autem prouectioribus tres illae partes adeò connascuntur, ut ne linearum quidem species se offerat. At de his ossibus, ipsis dicendo Capite pertractabitur: quemadmodum & de uertebrae, quae in pueris quoque pluribus constant partibus. quemadmodum & occipitis os, & alia corporis pleraque: quae alioquin unius ossis nomine ideo habentur, quòd coalitus imago planè in aetate prouectioribus lateat. Libri Introductorij, seu Medici, qui Galeno ascribitur, author, ossium disciplinam instituens, non eiusmodi unionem, quam nos iam descripsimus, $\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ uocat, uerum suturas ad harmoniam quodammodo accedentes. Maxillae enim superioris ossium commissuras, $\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ (at non rectè interim) appellat. Omnes ossium constructurae species, aut alicuius aut nullius corporis beneficio committuntur. Vniuersi nanque articuli ligamentis inuicem alligantur, quae orbiculatim ossa inuestiunt. interdum uerò & haec in ossium medio consistunt, ut in femoris cum coxendicis osse articulo, & in uertebrae corporum nexu. Hic ossium connexus ligamentorum auxilio commissus, Graecis $\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ nuncupatur: nerui interim uoce ad ligamenta propriè dicta, & ad tendines, neruosque qui à cerebro dorsaliq; medulla prodeunt, deducta. Haec nanque omnia ueteres, ut & uulgus hodie, nerui nomine subaudierunt: & praecipuè Aristoteles cum aliis semper, tum maximè quum ossium contextum recenset. Nonnulla uerò carnis etiam ope committuntur, ut generatim omnes articuli musculis obducti. Musculi enim quum ab uno osse aut alio corpore principium ducentes alteri inserantur, uinculorum etiam loco iure habentur, ossaque inuicem nectunt. Caeterum quia musculi ueteribus plerisque, & potissimum Aristoteli carnis nomine appellantur, connexus qui musculis fit, $\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ merito nuncupatur. Porro & dentes quoque in suis alueolis carne quapiam firmari uidentur, adeò ut ea quasi ratione ossium constructio reperiretur, in qua caro non duntaxat musculorum modò connexum exterius ambiret, sed & interueniret quoque. Insuper alia cartilaginis medio connascuntur, quippe h appendices in prima aetate cartilaginis medio suis ossibus committuntur, quemadmodum & pubis ossa, & ossis u imitantis ossicula. Haec connexus species à cartilagine $\sigma\upsilon\gamma\chi\omicron\nu\delta\epsilon\omega\sigma\iota\varsigma$ uocatur. Suturae autem & harmoniae nullius corporis beneficio quam ossium structurae coeunt. Nam & si durae cerebrum inuestientes membranae fibrae aliquot suturas transeant, non tamen ob id eas conectunt: quemadmodum neque cartilagine in articulis ossa oblinentes, ad ossium firmitatem & connexum quicquam auxiliantur. Praeterea in senioribus appendices non amplius cartilaginis, quae glutinis uicem subeat, interuentu ossibus connascuntur, sed cartilagine prorsus deperdita adeò committuntur, ut, quemadmodum iam antea quoque dixi, coalitus regionem obseruare arduum sit. Institutum modò erat huic Capiti finem imponere, atque ad singulares ossium descriptiones sermonè dirigere, nisi magnopere Galeni autoritas me remoraretur: quae merito prohibet, adeò leuiter ea quae in praesenti Capite ab ipsius placitis deflectunt, praetergredi. Vt enim ex multis praeter prius etiam commemorata, aliquid proponam, primum in libro de Ossibus, ubi is ex professo, & sui non mediocri in

Quorum bene-
ficio ossa inui-
cem committun-
tur.

Ligamen-
torum.
 $\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$.

Libro 2. de
Partibus ani-
malium, ca. 9.
Carnis.

$\sigma\upsilon\mu\phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$.

Cartilaginis.

$\sigma\upsilon\gamma\chi\omicron\nu\delta\epsilon\omega\sigma\iota\varsigma$.

Quae nullius
corporis inter-
uentu commit-
tantur.

Quae potissi-
mum à Gale-
ni placitis hoc
Cap. declinat.

a 1 fi. 6 ca.
A, B, C,
D 3 fi. 6 ca.
b B inter-
tia integra-
rum.
c 1 fi. ca. 12
à Z ad f.

fi. ca. 40 li.
secundi 1, 2.
4, 5.

1 figure in-
tegrarum.

fi. ca. 1. li. 2.

Pasim in
musculorum
tabul. ut se-
ptima tab.
Q, X.

b fi. ca. 40
lib. 2. chara-
cteres 1, 2.
4, 5.

i 1 fi. inte-
grarum.

k fi. 1, 2
ca. 13 G.

primo

primo de Administrandis sectionibus libro commendatione, ossium structuras enumerat, ipsius dogmati non accessi, quo futuram, harmoniam & gomphosim synarthrosis species esse docet. Ego enim synarthrosi obscurum, & non manifestum ascripsi motum: iisdemq; articulationis differentijs ac formis illam atque diarthrosin fieri commemoravi: deinde futurae, harmoniae & gomphosi non obscurum aut difficilem, sed nullum prorsus motum dedi, & has connexus species nequaquam articuli nomine cum Galeno sum complexus. quod profecto neque ab ipso faciendum fuerat, nisi brachialis, & postbrachialis, & tarfi, & pedij, & costarū cum pe-
 ctoris osse cartilaginum cōstructionem suis locis narrans, hæc per synarthrosin cōmitti falso asserere uoluisset. Quum enim inibi uerè hæc ossa synarthrosi coarctari diceret, non ne animaduertendū ipsi fuerat, hæc neque futura neq; harmonia neque gomphosi connecti: Quod sanè fieret, si modò synarthrosis species harmoniam, futuram & gomphosim rectè statuisset. Verum per me cuius integrum erit, de synarthrosi ex suo arbitratu constituere: si interim non ignoret, hanc longè secus in omnibus ferè Galeni libris accipi, quàm initio libri de Ossibus. Nam uel in XIII, XIX, XXI, XXIII, Capitibus eiusdem libri, aliter quàm initio, Galenus sentit. Deinde Introductorij seu Medici author, Galeni decreto non acquiescens, & sibi priuatim ossium connexus diuidens, inquit: Ea aut ad motum componi, uocariq; eam compositionis seriem ἀρθρωσι, seu articulū: aut ad nullum motum, ac tunc συνωλεθρωσι appellari: cuius species futuram, gomphosim & symphyisin enumerat. Verum hac ratione brachialis, postbrachialis, tarfi & pedij ossium cōpositioni synarthrosis accommodari nequaquam possit, quum neque futura, neq; gomphosi, multoq; minus symphyisi inuicem connectantur. Insuper magis à Galeni dogmate recessi, quum omnes ossium cōmissuras aut alicuius corporis beneficio, aut nullius committi propositum fuit: quandoquidem Galenus id soli symphyisi, in libris de Ossibus tribuerit, atq; synneurosin, synsarcofin, & synchondrosin, symphyseos tantū species enumerauerit. Quòd autē illum non sim secutus, primam occasionem mihi ipsius præstitit oratio, qua fungosa molliaq; inter se nullis medijs per symphyisin cōnasci, ficciora uerò densioraq; nonnullis intermedijs coalescere docuit. Cōperio enim in mollibus adhuc & teneris ossibus, appendices cartilaginis interuētū suis ossibus uniri: in duris uerò & assiccatis, & in senibus, nihil prorsus symphyisin intercedere. Deinde nulla prorsus mihi se exhibet symphyisis, seu unio, quam ligamenti interuētū uerè unitam liceret asserere: adeò ut synneurosis sub symphyisi comprehendendi nequeat: dummodo nulla unio ligamenti ope perficitur, uti sanè articuli ad unum omnes ligamenti beneficio coeunt, nunc (ut & antea dixi) orbiculatim obducti, nunc etiam in mutuo ossium contactu interueniētis. Præterea ad amulsim mihi singula perpendiculari, multo adhuc minus symphyisis sese obtulit, quam carnis interuētū committi quis rectè assereret. In nullo enim ossium connexu caro intercedit, nisi fortassis in dentium cum maxillis connexu, qui gomphosis, non autem symphyisis censetur: quantumuis etiā dentes nullū ostendant motum, non magis scilicet quàm harmonia, aut futura. At carnis interim, hoc est musculorum auxilio, omnes ferè cōmittuntur articuli: quem cōnexum συνωλεθρωσι à ueteribus appellatum fuisse diximus, quam symphyisis speciem nemo dicere possit. Ad hæc (ut huic Capiti finis aliquādo tandem imponatur) Aristotelis quoq; locus secundi libri de Partibus animalū, ut promptius à Galeno dissentire admonuit: ubi Aristoteles ossa neruis, carne & cartilagini cōmitti affirmat, eum connexū uniuerisim ad omnes ossium cōmissuras doctissimè referens. Quamuis etiā hanc Aristotelis sententiā Galenus haud oscitanter præterijt, quando eorū quæ in libro de Ossibus docuit oblitus, ad finem secūdi de Administrandis sectionibus libri, ossiū cōstructiones perfunctoriè, licet sanè elegāter, percurrit, & quodāmodo Aristotelis uerba recenset.

Capite
nono.

CAPITIS STRUCTURAE RATIO, quotq; eiusdem figuræ. Caput V.

QVINQUE SEQUENTIVM FIGVRARVM INDEX.

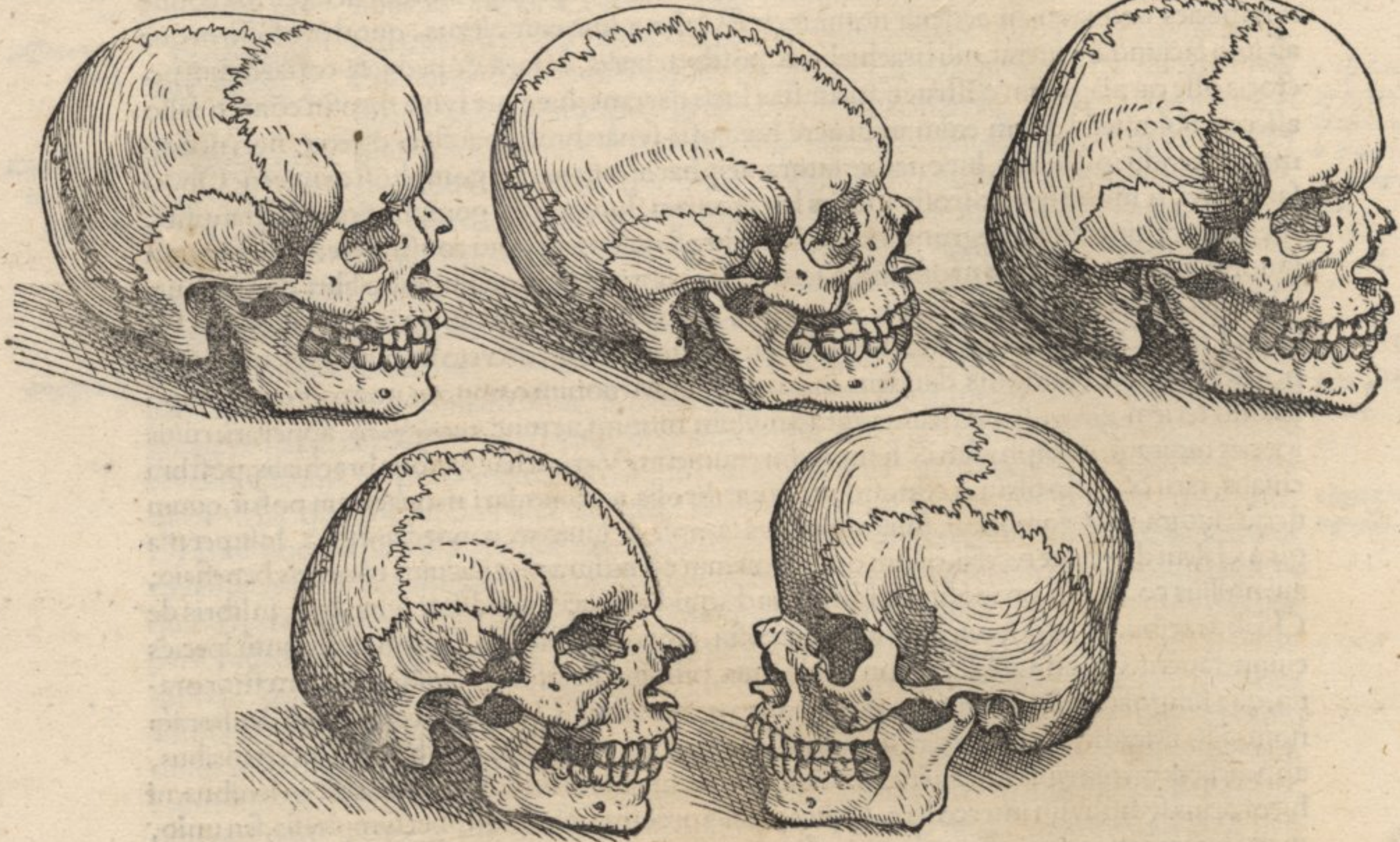
PRIMA quinti Capitis effigie naturalis capitis, seu caluariæ figura instar oblongæ sphaeræ utrinq; leuiter depressæ efformata, & anterius posteriusq; extuberās, delineatur. Secūda effigies, primā non naturalē capitis figurā demonstrat, in qua anterior eminētia perijt. Tertia effigies secundā capitis figurā nō naturalē ostēdit, in qua anterior eminētia deperditur. Quarta effigie tertia nō naturalis capitis figura indicatur, in qua utrunq; tuber, anterius nimirum & posterius, intercidit. Quinta effigie, quartā non naturalem capitis figuram expressimus, in qua ambæ eminētiæ ad latera, non autē antrosum retrorsumq; spectant.

PRIMA FIGV-
RA V. CAPITIS:

SECUNDA.

TERTIA.

QVARTA.

QVINTA.

Caput oculo-
rum gratia for-
matum.
Li. 7 de Vsu
partium.

Qui Natura
oculos munie-
rit.

Cerebrum oculo-
rum gratia in
capite locari.
et dem cerebri
nomine reli-
quos sensus.

HUMANVM caput oculorum gratia efformari, cancrorum, scarabeorum, & quorundam quæ capite destituuntur animalium oculos manifestò commonstrare, Galenus docuit. His siquidem oculi super processus prælongos locantur, neque imi, quemadmodum os, nasus, & aures in pectore ipsis conduntur. Oculos enim alta eguisse sede, attestantur hostium incurfus latronumq; speculatores, qui muros, montes & altas turres eodem usu ascendunt, quo nautæ nauium antemnas, terram ocyus, quàm qui subsunt in naui, conspecturi. Commemoratis igitur animalibus testacea & dura cute obtectis, integrum fuit oculos in oblongis processibus tutò reponi, quòd illi duriores erant futuri, & tunica extrorsum obduci poterant, quæ ab illorum animalium cute prognata, simul durissima & testacea esset. Homini uerò propter corporis substantiam, & mollem tenuemq; qua oculi inuestiuntur membranam, totos oculos necessariò molles habituro, hi prælongis processibus citra periculum apponi nequierunt. Quando itaque in imo hominis oculos locare non erat eorum functioni commodum, nudis uero ceruicibus eos adnectere haudquaquam decebat: & quum Natura nec oculorum usum prohiberi, neque eorundem securitatem uitiari uellet, partem extruxit altam, & eleganter oculos ab iniurijs uindicantem. Superius enim palpebras, cilia, & frontis os collocauit: inferius uerò præter palpebras, maxillæ etiam & genæ oculos tutantur. Internis autem partibus nasus muri instar oculis interiectus est, exterius deinde ualidissimum os externum oculorum sedis angulum occupat, adè ut excelsis & extuberantibus undique partibus oculi sepiantur, utiliterq; ueluti in sinuosa ualle latitent. Cæterum horum quæ oculos muniunt coaceruatio & congeries, caput minimè est: quamuis etiam illa sine capite consistere nequeant. Quæ igitur fuit necessitas, hîc quoque alias componi partes, quarum fabrica capitis nomen meretur: Singula sensus organa, uisus nimirum, odoratus, gustus, & auditus, neruo indigent molli: neruo quidè, quòd ille sit sensus instrumentum: molli autem, quoniam affici & disponi quodammodo oportet: quin & aliquid etiam organa ab

ab incidenti extrorsum sensibili pati, ut sensus fieret, magnoperè conducit. Quando itaque oculi mollibus cerebri neruis indigebant, ac mollia omnia si ulterius procederent promptè diuisa frangerentur, offendereturq̃, cerebrū iure non procul ab oculis reponi debuit. His ita se habentibus, quod à principio de capitis structuræ ratione inquirebatur, iam inuenimus. Colligitur enim, cerebrum in capite locari oculorum causa, odoratus autem & auditus gustusq̃ organa propter cerebrum. Quanquam & hæc organa alioquin altissimam sedem opportunè sortiantur. Aures enim quum sonum percipere debeant, qui naturà in sublime fertur, rectè in altis corporum partibus locatæ sunt. Item nares, eo quòd omnis odor ad superiora ducitur, meritò sursum sunt: & quòd magnum cibi & potionis iudicium ad nares quoque pertinet, non sine causa uicinitatem oris illæ sequuntur. Iam gustatus, qui sentire eorum quibus uescimur genera debet, commodè habitat in ea oris parte, qua esculentis & poculentis Natura iter patefecit. Tactus autem toto corpore æqualiter fusus est, ut omnes ictus, omnesq̃ nimios & frigoris & caloris appulsus sentire possimus. Cæterum caluaria (ut modò temporales præteream musculos, & capitis super colli uertebras connexum, & rotundam figuram iniurijs pertinaciter repellendis omnium aptissimam) cerebrum, cuius debet esse receptaculum & propugnaculum, figuram non iniuria mutuatur, nimirum sphaeræ utrinque leuiter in anteriora depressæ. Quum enim cerebro cerebellum posteriori in parte subiiciatur, & dorsalis medulla illac è capite procidat, priori uerò cerebri sede processus ad oculos & ad odoratus organorum sedes pullulent, non ineptè cerebrum prælongam sphaeram refert. Atque ob hanc etiam causam caluaria, quæ secundum naturam se habet, ad oblongæ sphaeræ imaginem potissimum extruitur, priorem posterioremq̃ partem obtinens prominentiorem, ac magis proceram. Omnes autem reliquæ ab hac euariantes figuræ, non naturales censentur: quemadmodum ea in qua anterior eminentia à synipite frontis ue elatori sede producta perit, posterior autem quæ occipitis est reseruat. Item quæ huic planè contraria uisitur, ac posteriorem, occipitij nimirum, eminentiam manente anteriore perdidit. Deinde tertia, naturali adhuc magis opponitur, in qua ambæ capitis eminentiæ, prior scilicet quæ in fronte, & posterior quæ in occipite consistunt, abolentur, & caput ad amussim rotundum ac instar exactæ sphaeræ obseruatur. Ista figura Theristes ab Homero fuisse traditur. hanc enim ab ipso *φωφύ* appellari, nonnulli asserunt: quanquam plerisque omnes acuminatas capitis figuras eo nomine, & *ὀφυκεφάλου*, nuncupare libuerit. Quarta species non naturalis figuræ ab Hippocrate quoque enumeratur, in qua caput in latera ad utranque aurem insignius, quàm in anteriori posterioriq̃ sede prominet. Ac hæc naturali capitis figuræ omni ex parte dissimilis est, haud secus quàm si ad alteram aurem in naturali figura faciem, ad alteram uerò posteriorem ceruicis sedem fingeres. Verùm Galenus alibi hanc excogitari quidem, non autem in rerum natura consistere posse affirmat: quamuis interim Venetijs puer multis partibus deformis, & admodum amens hac figura hodie conspicitur. Imò apud Bononienses mendicus obambulat, cui caput quadratum, sed latius paulò quàm longius contigit. Præterea Genuæ puellus à mendica ostiatim circumfertur, & in nobilissima Belgarum Brabantia ab histrionibus fuit propositus, cuius caput citra omne mendacium duobus uirorum capitibus grandius est, & in utrunque latus extuberat. Cæteras autem non naturales capitis effigies, etiam in egregiè prudentibus interdum conspicimus. licet tales caluariæ nobis in cemiterijs nimis quàm rarò se offerant: uti profectò subinde occurrerent, si Alpium, quæ Stiriam spectant, accolarum cemiteria scrutaremur: quum illos homines non modò dictis capitis figuris, sed longè etiam magis differentibus, pluribusq̃ deformes esse, non semel mihi retulerit Naturæ operum studiosissimus, ac in primis generosus iuuenis, CHRISTOPHORVS PFLVG SALISBURGENSIS, multiplici linguarum peritia, uariacq̃ cum aliarum artium, tum uerò potissimum Iuris Ciuilis cognitione ornatus: qui nuper sui longè præstantissimi animi egregium specimen edidit, quando Louaniensis Gymnasij studiosorum præfectus, tam alacriter ac repentè Louanium grandi obsidione secundò liberauit.

Priores 7 libri figura.

fig. 1. et
pic. eq. 6
cap. fig.

2 figura.

3 figura.

4 figura.

5 figura.

Naturalis capitis figura.

Prima non naturalis capitis figura.

Secunda.

Tertia.

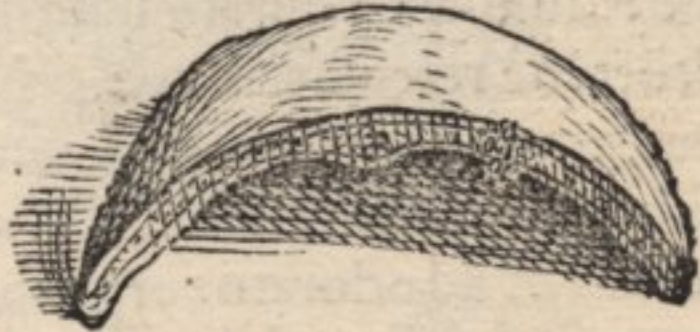
Quarta.

Lib. 9. de V. su partium. Variæ capitis figura.

PRIMA SEXTI CAPITIS
 FIGVRA, QVÆ DVAS VERTI-
 cis ossium portiones inuicem nonnihil seiunctas
 commonstrat, ut commodius artificiosissima sutu-
 ra fabrica oculis subijceretur.

SECVNDÆ FIGVRA.

HAEC OSTENDIT CALVARIÆ
 portionem à reliquo capite serra diuisam, ut ossis
 apparetur cõstructio duabus densis solidisq; squa-
 mis seu laminis & & oi notatis efformata, in qua-
 rum medio fistulosa seu fungosa ossis consistit sub-
 stantia & indicata. Cæterum huiusmodi squamæ uulgò capitis tabulæ uocantur. ac superior
 quidem exterior ue squama & notata, prima appellatur tabulæ. interior uerò, quæ dura cere-
 brum inuestienti membranæ est proxima, & oi insignitur, secundæ tabulæ loco habetur, &
 quidam hanc diploë quoque uocant. Neque desunt interim qui fungosam fistulosamq; ossis sub-
 stantiam & indicatam, unius etiam tabulæ uice recensent, hanc mediã seu secundam appellan-
 tes, hacq; ratione tres caluariæ tabulas constituentes, quæ crassitie duritiãq; in omnibus homi-
 nibus neutiquam pares cernuntur.

TERTIA SEXTI CAPITIS
 FIGVRA.

TERTIA figura integrã caluariam capitis naturalis figuræ (quæ oblongam sphæ-
 ram utrinque leuiter in anteriora compressam refert) absque inferiori maxilla in sinistro latere
 depictam exhibet, suturas in externa capitis sede spectandas pulchrè proponens.

QVÆR

QVARTA SEX-
TI CAPITIS
FIGVRA.

HÆC figura caluariã sinistro lateri magis incumbentẽ exprimit, ut & basis caluarie in conspectũ nonihil ueniret. Aliquot suturarũ causa, ab hac figura os iugale serra ademinus. Cuiusmodi uerò illæ sint, ex subsequenti characterum indice, ac ex huius & succedentiũ aliquot Capitum contextu, promptè intelliges. Præsens nanq; figura maxillæ superioris ossibus cognoscendis, quibusdamq; ossiũ foraminibus ostendendis, etiam pulchrè subseruit.

CHARACTERVM TERTIÆ ET QVARTÆ
FIGVRARVM INDEX.

PRÆSENS characterum index tertie ac quartæ figuræ communis erit, quòd scilicet eidem ferè characteres in utraq; collocentur. et si casu quis aut tertie, aut quartæ figuræ duntaxat peculiaris occurreret, illi pro figuræ ratione, aut hanc notam 3, aut istam 4, in indicis contextu subijciam.

- A, B* Coronalis anteriõrue sutura earum quæ transuersim ducuntur. Cæterum *B* & *A* in tertia medium notant coronalis suturæ, in sinistro latere consistens, dextrum autem ipsius latus, quarta figura exprimitur.
- C, D* Posterior sutura transuersariũ, quæ Λ Græcorũ maiuscula literæ assimilatur. In tertia huius suturæ sinistra pars conspicitur, in quarta uerò dextra. Porrò tertia figurarũ integrã ossium compagem experimentium, huius suturæ totam sedem ad *B* monstrat, quæ ueræ suturæ persimilis est. Quippe de ipsius additamentis per capitis basim perreptantibus, atque in quinta & sexta iam subsequentibus figuris, delineandis, alia est ratio.
- E* 3 Sutura à medio suturæ Λ referentis ad medium coronalis, seu à *D* ad *B* deducta.
- F* Squamosa cõglutinatio, ac in tertia quidẽ figura uidetur sinistra, in quarta autẽ dextra. Dein
- G.* in ambabus à *C* ad *G* interuallum conglutinationis notatur, à sutura Λ simili ad ueram conglutinationem squamæformem pertingens, quod non mutuò incumbentiũ squamarũ, sed ueræ suturæ constructionem ostendit. Quod uerò à *G* ad *H* per *F* porrigitur, squamæformis est conglutinatio, uerticis ossi & temporis ossi communis. Ab *H* autem ad *A* indicatur glutinatio squamæformis, ossi uerticis & frontis ossi communis.
- I* 3 Sinistrum uerticis os. *K* Dextrum uerticis os.
- L* Frontis os, quod unicum est. *M* Occipitis os, similiter unum.
- N* Sinistri temporis os in tertia, dextri autem in quarta ostenditur.
- O* Os cuneo à dissectionis professoribus assimilatũ, quod succinctiori nomine sæpius cuneiforme
- P.* (uoces duntaxat sectantiũ uenia) appellamus. Hoc unicũ est, & cõiugis expers. Verũ *P* priuatim notat huius ossis processus, quos uespertilionum alis cõparabimus. Hi utrinq; duo sunt, in
- 2, 3, 4, quarta figura conspicui & præter *P*, etiã numeris his 2, 3, 4, & 5 notati, quos quinta huius ca
- 5, fig. 4 pitis figura accuratius proponet.

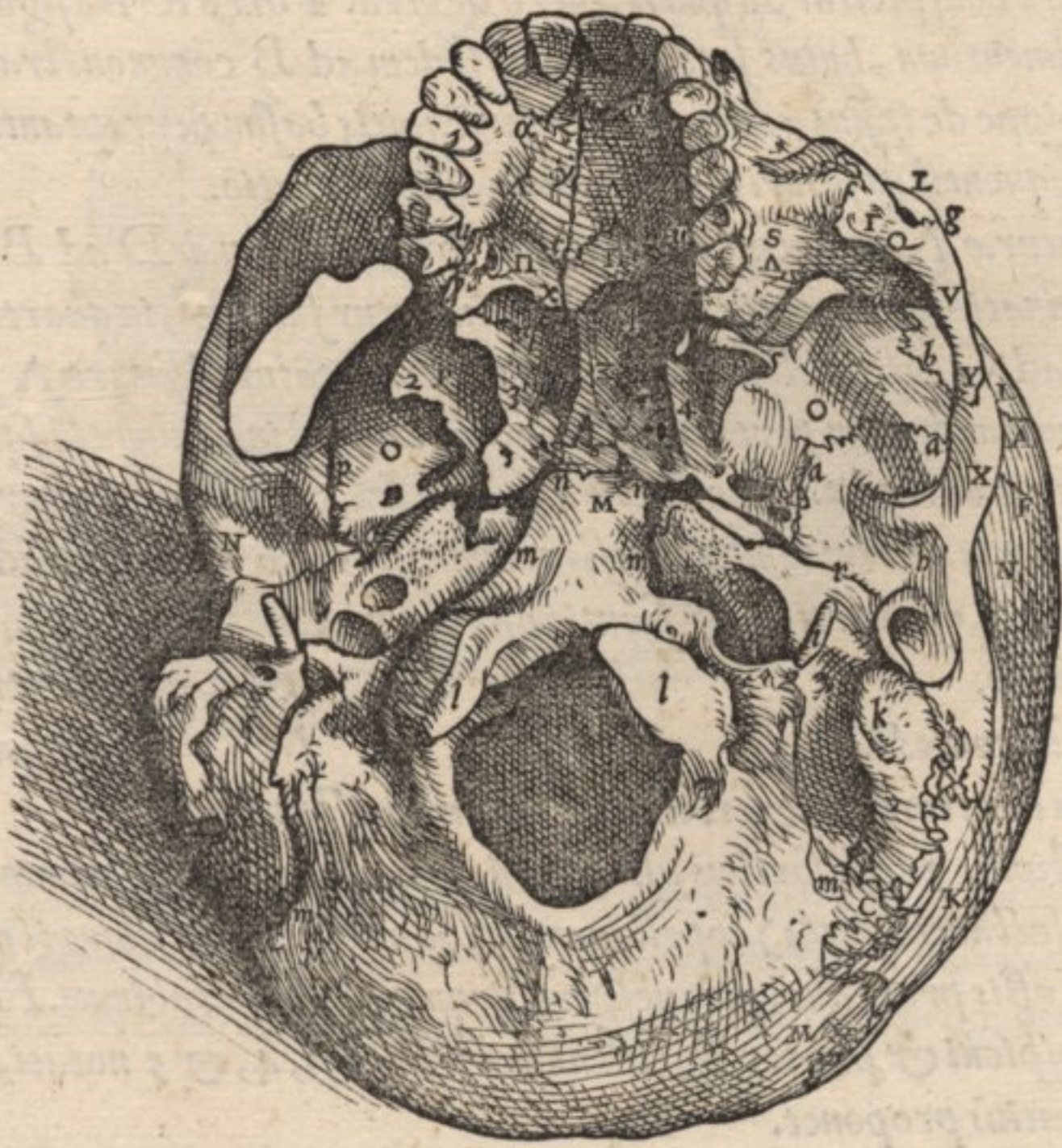

- Q Q Hoc os maxillae superioris ossium primum erit, hic aliquot Q insignitum, ne forte sedem Q quod d uicinius est notatā, aliud os a presenti esse arbitrareris. Linea inter duo Q consistens, ac * insignita, processum eius ossis delineat, qui cavitatē in tempore exculptā ualdē auget.
- R R R Lenis in frontis osse & uerticis asperitas, a qua semicirculi ritu temporalis musculus pronascitur.
- S S Quartū maxillae superioris os: in tertia sinistrū, in quarta dextrū notatur. T incuria elapsum est.
- V, X 3 Caluariae sedes, quam os iugale appellamus, ac sequenti Capite describemus. V hic notat processum temporis ossis, N indicati, ad iugalis ossis constitutionē educūm. X uerō, processum primi maxillae superioris ossis, Q insigniti. Z autem sutura indicatur, dictos nuper processus V, X 4 nectens, quibus iugale os efformatur. Porro V & X in quarta figura notant sedes, a quibus processus illos serra rescuimus.
- a a Suturae cuneiforme os circumscribentis interuallum illi ossi ac temporis ossi commune.
- b Suturae cuneiforme os circumscribentis interuallum ipsi & frontis ossi commune.
- c 4 Pars haec cuneiformis ossis interdum peculiare uidetur ossiculum, squamæ modo tenue, & linea
- p 4 a cuneiformi osse diremptum, quam q̄ indicauimus. Verū haec non ita crebrō se offert.
- e Suturae os cuneiforme circumscribentis interuallum, ipsi & maximo superioris maxillae ossi paulo antē S insignito commune.
- ff 4 In quarta figura f conspicis, presenti Capiti nihil seruiens: notatur enim sutura ossi Q indicati, & ossi S notati communis, quam cum reliquis maxillae superioris suturis persequar. Hic enim obiter eius memini, quod huius uidendi gratia in quarta figura os iugale executerim.
- g g Sutura, frontis os a cuneiformi & maxilla superiori dirimens.
- h 4 Sinus, cui capitulum inferioris maxillae inarticulatur.
- i Temporis ossis processus, scriptorij stili modo prominens.
- k Mammillaris processus, e temporis osse productus. Quarta figura utriusq; processum k notat.
- ll 4 Capita occipitij ossis, quae primae cervicis uertebrae sinibus articulantur. In horum medio foramen occurrit, dorsalis medullae causa caelatum. Verū ut presenti Capite ossiū foramina enarrare non instituimus, sic neque eadem hic characteribus insignienda duximus. Quamuis priuatim in quarta figura Φ ponatur, ad quod a duodecimo Capite foraminibus dicando remittēris.
- Φ 4 tim in quarta figura Φ ponatur, ad quod a duodecimo Capite foraminibus dicando remittēris.

QVINTA SEXTI CAPITIS FIGVRA,

BASIM CAPITIS ABSQVE INFERIORI MAXILLA

AD AMVSSIM REPRESENTANS.

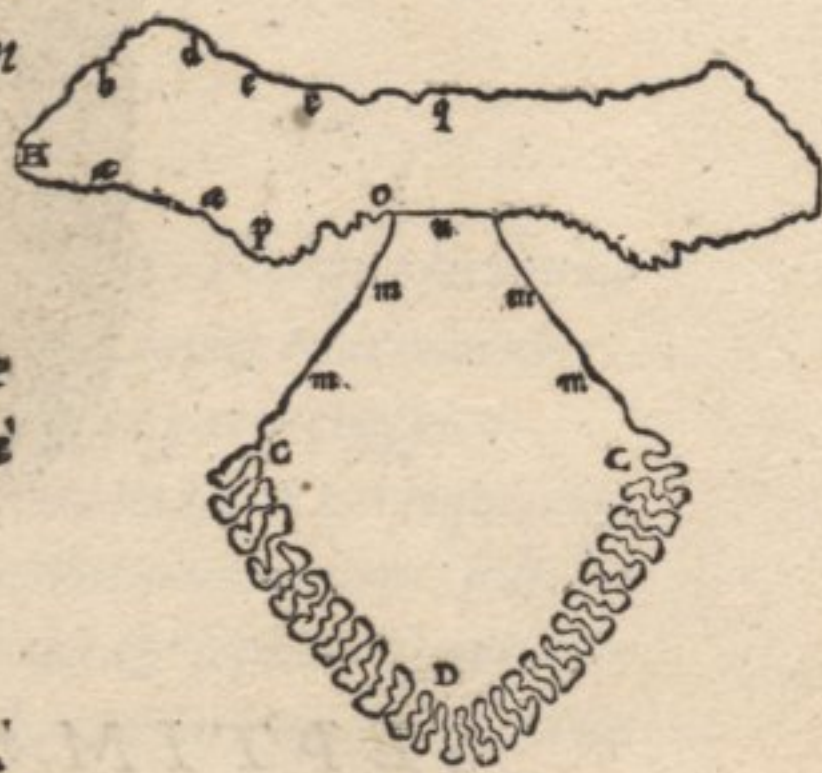

INDEX

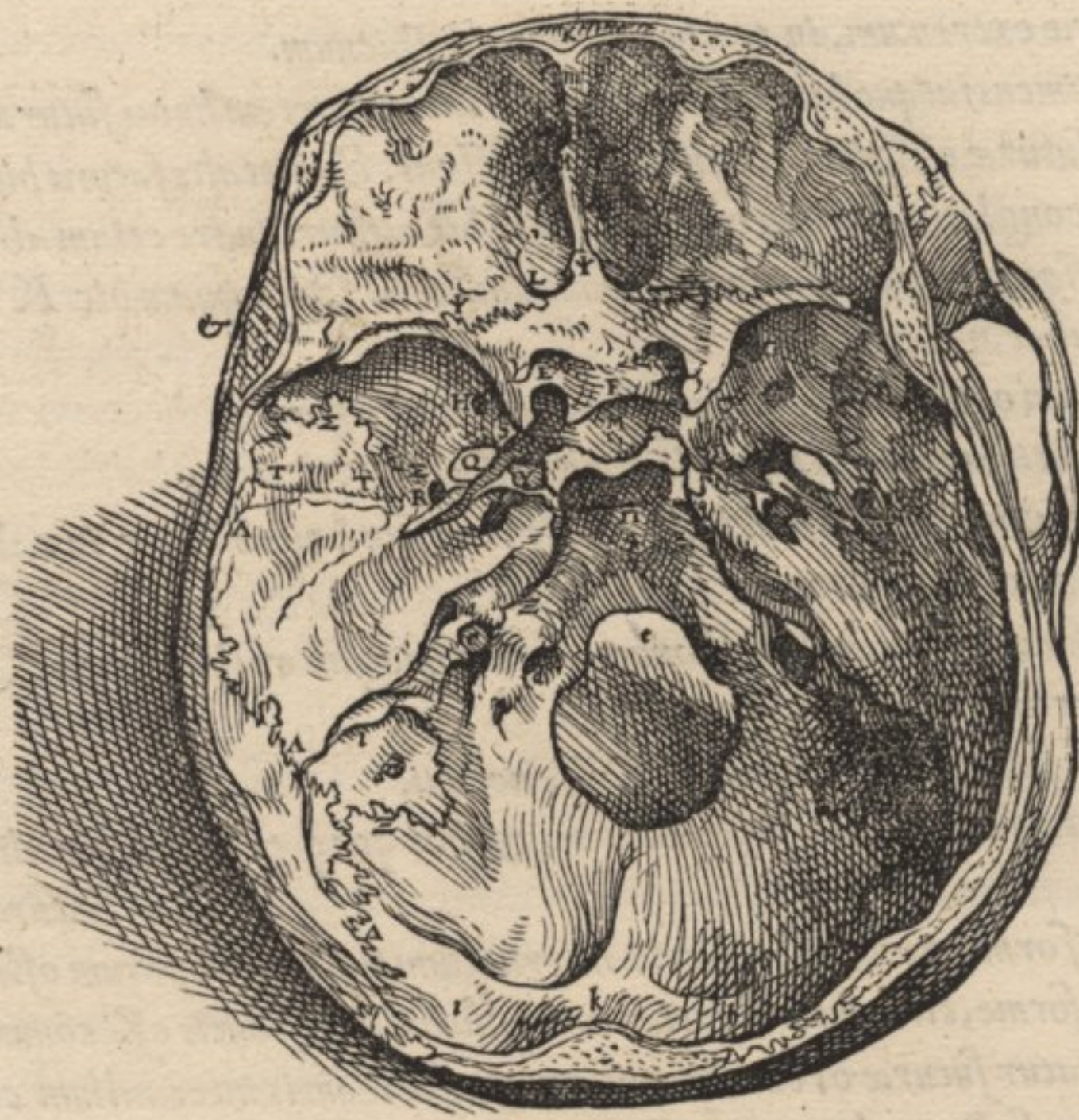
QVINTAE figuræ multos characteres tertiæ & quartæ figuris communes, in hunc modum adhibuimus.

- A** Coronalis suturæ extremum, in temporis cauo conspicuum.
- CC** Sutura Λ exprimens: atque hi characteres inferiorem partem huius suturæ crurum notant, ubi hæc nõ amplius suturæ effigiem accuratè cõmonstrat. Sagittalis sutura hic se nusquam offert.
- F** Squamæformis conglutinatio non omni ex parte hic uisitur. quare etiam alios characteres tertiæ & quartæ figurarum, ipsi non accommodauimus. Quanquam hic **K** idem, quod in tertiæ & quarta indicabat, notare possit.
- K** Verticis sinistrum os, uerum modica ipsius conspicitur portio.
- L** Frontis os, cuius etiam modica pars hic oculis subijcitur.
- MM M** Occipitij maximã ossis partẽ hic cernere licet, totã nimirũ quæ in caluariæ basi cõsistit.
- NN** Vtrinque unum temporis os notatur. **OO** Cuneiforme os.
- PP** Processus cuneiformis ossis uespertilionum alarum imagini respondentes. Qui numero quatuor ^{2,3,4,5} sunt, his characteribus 2, 3, 4, 5 notati.
- Q** Primum maxillæ superioris os, quod Γ hic notauit.
- S** Maximum quartum ue maxillæ superioris os, & hoc quoque peculiariter aliquot Λ indicatur.
- VX** Os iugale. **Y** Sutura ossis iugalis.
- a a** Sutura os cuneiforme, circumscribens interuallum ipsi & temporum ossi commune.
- b** Sutura os cuneiforme, circumscribens interuallum illi ac frontis ossi commune.
- d** Hac sede occultatur suturæ os cuneiforme, circumscribens interuallum commune ipsi & ossi externum angulum sedis oculorum constituenti, ac **Q** insigniti.
- e** Sutura os cuneiforme, circũscribẽtis interuallũ ipsi & quarto maxillæ superioris ossi cõmune.
- f** Hac sutura superiori maxillæ peculiaris censetur, ac proinde hic non uenit explicanda.
- g** Sutura frontis ossi & superiori maxillæ communis.
- h** Sinus, cui capitulum inferioris maxillæ inarticulatur.
- i** Processus scriptorio stylo nõ absimilis. **k** Mammillaris processus.
- ll** Capita occipitij ossis, quæ primæ ceruicis uertebrae coarctantur.
- m m m** His characteribus, qui quintæ, ut & subsequẽtes, proprii sunt, notatur suturæ Λ imitatis additamenta, per caluariæ basim antrorsum deducta, atque ad se inuicem, nempe ad **n**, tendẽtia.
- n n** Linea dicta nunc additamenta iungens, ac ossi cuneiformi & occipitis ossi communis.
- o p** Sutura à linea **n** indicata, in dextrum latus repens, inter os cuneiforme & sinistri temporis os. Verũ ab **n** ad **o** nõ propriè sutura est, quẽ admodũ neque ab anteriori **m** ad **n**, sed rima & ossis ab osse notabilis distantia, secus nimirum quàm in alijs suturis harmonijsue occurrit.
- q q** Sutura os cuneiforme, circumscribens interuallum ipsi & sextis superioris maxillæ ossibus **II** notatis cõmune. Verũ ut cuneiforme os suturis circumscribas, hanc quintã figurã & tertiã cum quarta intuerẽ, singularũ animaduertẽs characteres. Ab **n** igitur ad **o**, hinc ad **p**, **a**, **H**, **b**, **d**, **e** & **q** procede, atque ita utrinque cuneiforme os suturis terminatũ fingito, sed non nisi hominis caluaria inspectioni adhibita, ut quæ in omnem partem promptè uerti poterit. quũ interim hic tres simul tabulæ inspiciendæ sint, ut uel in externa caluariæ sede id os circumscribas. quod quò leuius præstes, suturam Λ simile cum suis additamentis, & linea occipitis ossi et cuneiformi communi, sutura denique cuneiforme os circũscribẽte hic delineauit, iisdẽ characteribus in hac atque in tertiã, quarta & quinta undique adiectis.
- r** In hac figura, ut et in quarta temporis ossis linea notatur, inibi suturæ modo os, cui auditorij meatus initium insculpitur, continens, & ueluti à osse (ut sic dicam) seiungens.
- s** Ossis temporis asperitas & processus, quo id transuersam respicit lineam, cuneiformi ossi & occipitis ossi communem, & **n** notatam.
- z** Octauo capitis ossis processus, seu septum amplitudinẽ nariũ intercedẽs.
- Reliqui characteres ostendendis superioris maxillæ ossibus priuatim conferunt.

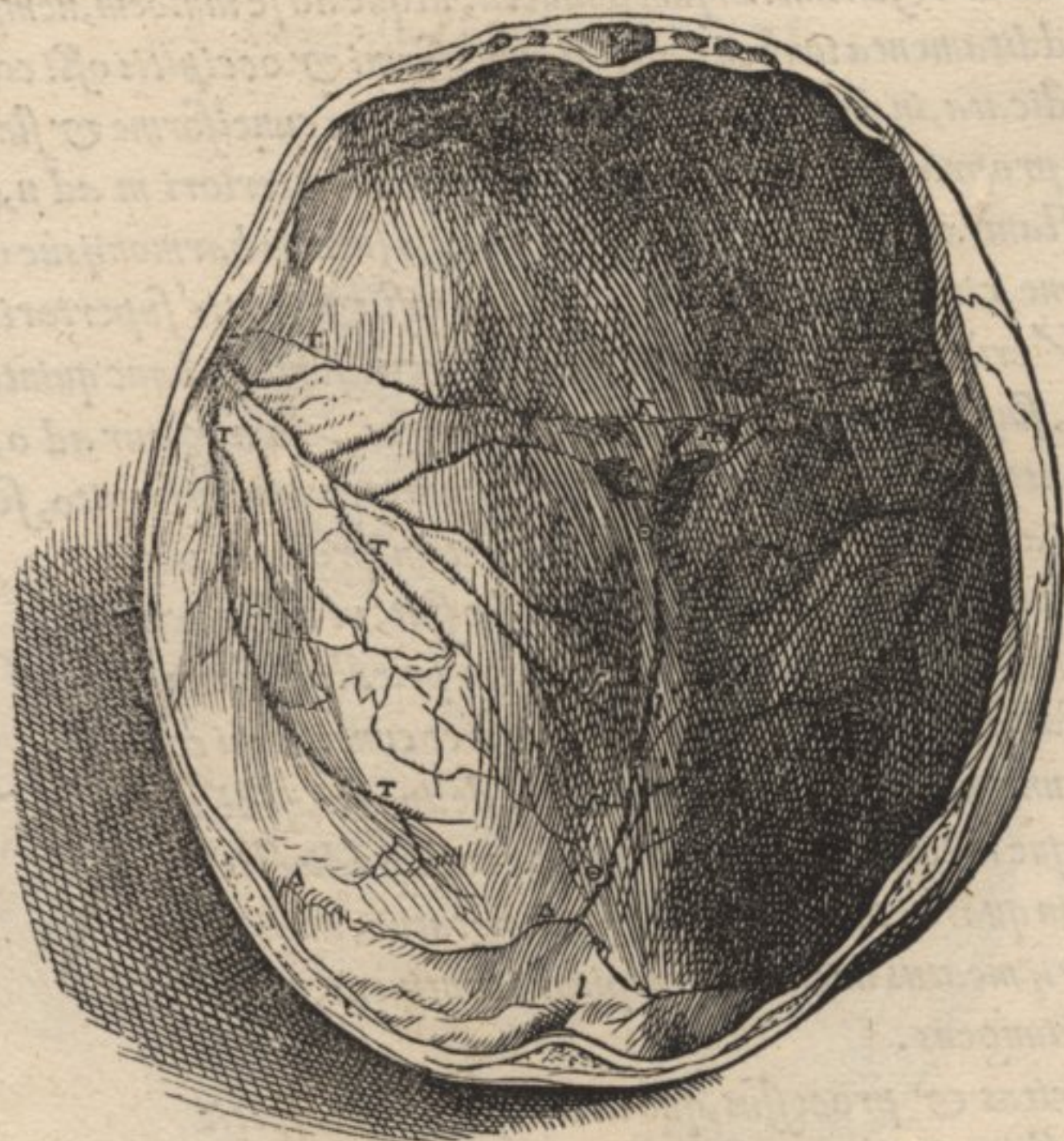

ANDREAE VESALII BRUXELLENSIS
 SEXTA SEXTI CAPITIS FIGVRA.

P R A E S E N S figura interna caluariae basis sedes oculis subijcitur. Hic namque caluariam delineauimus, in qua superior ipsius pars subsequenti figura exprimenda, ad eum modum ablata est, quo cerebri fabricam ostensuri caput serra diuidere consueuimus.

SEPTIMA SEXTI CAPITIS
 FIGVRA.

SEPTIMA figura reliquam internae sedis caluariae partem commonstrat, figura sexta non expressam.

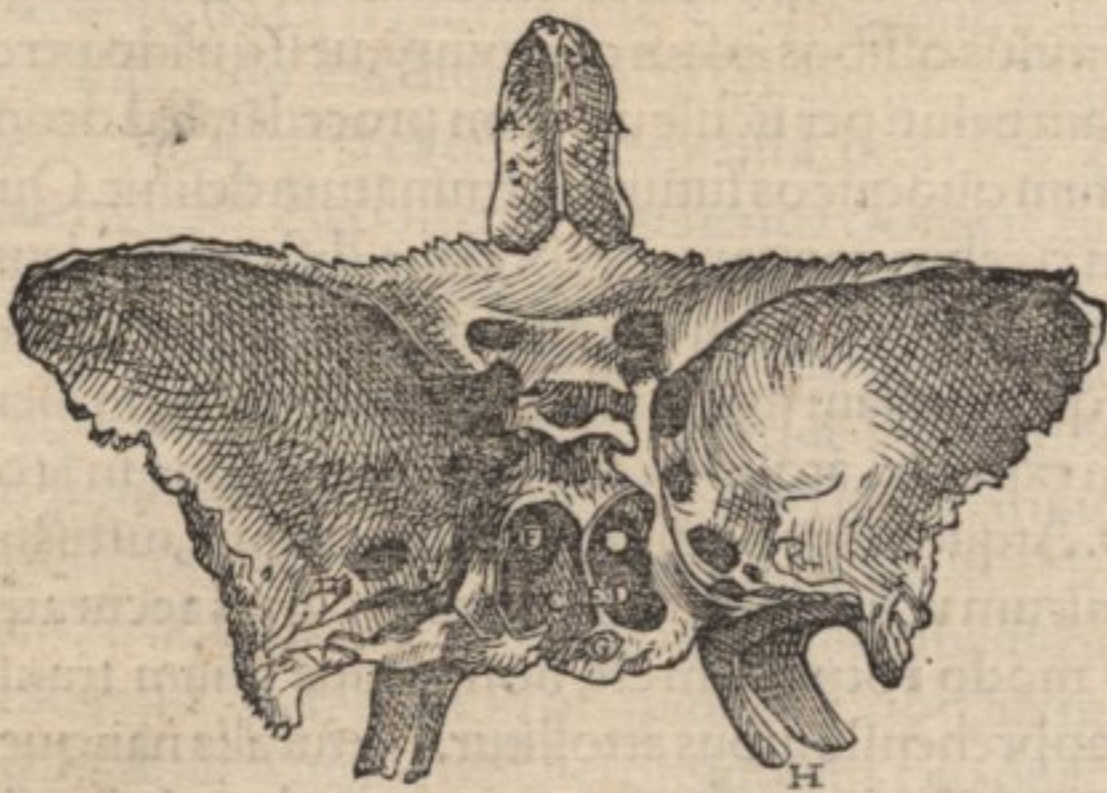

DVAE proximè præcedentes figuræ pluribus ornantur characteribus. uerùm huc potissimum seruiunt maiusculi Græcorum, capitis ossium suturas indicantes: quæ in interna caluariae sede, qua cerebrum continetur, etiam se spectandas offerunt. Reliqui autem characteres in his figuris conspicui, caluariae foraminibus ostendendis conducent.

- ΓΓ In septima figura coronalis notatur, non adeò exactam suturæ compagem, atque in caluariae externa sede, exprimens.
- ΔΔ Sutura Λ literam referens, notatur in septima. Verùm & in sexta Δ etiam uisitur, dictam nuper suturam notans.
- ΘΘ In septima, sagittalis sutura indicatur. Sequentes modò notæ ad sextam duntaxat referuntur.
- ΛΛ Squamosa sinistri temporis conglutinatio.
- ΞΞ Additamentum sinistri lateris suturæ Λ imitantis, quod per caluariae basim contendit.
- Π Linea cuneiformi ossi & occipitis ossi communis, quæ duo suturæ Λ imitantis latera additamentâ ue iungit.
- ΣΣ Sutura cuneiforme os, circumscribens interuallum commune ipsi & frontis ossi, & octauo capitis ossi, in octaua figura A, B indicando. Si itaque à Π ad Σ, & hinc ad aliud Σ, hinc uerò ad primum Ψ, ac inde ad secundū Ψ perrexeris, cuneiforme os in sinistro latere internaq; caluariae sede circumscripseris. Vnde si eosdem characteres in dextro latere ad suas suturas poni sinxeris, eodem modo ut in sinistro latere, per characteres pergens, uniuersum cuneiforme os hoc loco descriptum fueris complexus.

OCTAVA SEXTI CAPITIS FIGURA.

QVAMVIS modò tabularum frequentia lectori minime molestus esse uelim, eoq; potissimū nomine singula capitis ossa adhuc priuatis figuris nō exprimam: tamen quia ossis cuneo comparati, & dein octauo capitis ossis, quod cribri instar foraminibus peruium est, circumscriptio, non ita promptè ac cæterorum capitis ossium intelligitur, præsentī figura cuneiforme os cum octauo capitis osse, à cæteris omnibus liberum, ea facie exprimitur, qua internam caluariae superficiem cerebri sedem respicit. quod ideo maxime præstitimus, ut cauernæ in cuneiformi osse plerunq; occurrentes in cōspectu essent. Indicetur itaq; A, B, C octauū capitis os. Verùm B priuatim insinuatur septum, sedes interstinguens, quæ cerebri processibus parantur, qui neruorum modo à cerebro educti, olfactus organorum loco habentur.

- A, B A Sutura cuneiforme os, circumscribens interuallum commune ipsi & frontis ossi, & octauo capitis ossi, in octaua figura A, B indicando.
- C D Duæ præcipuæ cuneiformis ossis cauernæ.
- E Septum indicatas modò cauernas interdiuidens.
- F Alterius cauernæ seu antri foramen, in narium amplitudiuem pertinens.
- G Cavitatis in humiliori sede septi posita, quod duo potissima antra intersepit. Reliqua foramina in hac figura passim obuia, cum cæteris caluariae foraminibus duodecimo Capite enarrabuntur.
- H Cuneiformis ossis processus uespertilionum alis similes, & hic aliqua ex parte conspicui. Cæterum iam tempestiuū est Capitis contextum aggredi, hæc q; omnia seriatim persequi, atq; Conditoris nostri industriam in condenda caluaria expendere. Licebit enim opinor, solis uocibus addictorum uenia, uniuersam struem tertia, quarta, quinta, sexta & septima figuris expressam, caluariae nomine complecti, utcunq; alij solam partem crinibus ornatâ ita appellari uelint. Atq; ita hæc moles nobis in caput & maxillâ superiorē, doctrinæ studio, diuiditur.